

1 březen
2024

Odborný čtvrtletník z oblasti duševního vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Úřad průmyslového vlastnictví v roce 2023

NFT jako výzva právu
duševního vlastnictví

Ochrana zeměpisných označení
pro řemeslné a průmyslové výrobky
v Evropské unii

ÚŘAD
PRŮMYSLOVÉHO
VLASTNICTVÍ

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Ročník 2 DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

1/2024

Publikované články a názory autorů
nemusí vyjadřovat odborný názor vydavatele
a redakční rady.

Úřad průmyslového vlastnictví
Antonína Čermáka 2a
160 68 Praha 6-Bubeneč

ÚŘAD
PRŮMYSLUVÉHO
VLASTNICTVÍ

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

vydává Úřad průmyslového vlastnictví,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
IČ 48135097, tel. 220 383 111, e-mail: redakce@upv.gov.cz.

Redakční uzávěrka do 1. dne měsíců února, května, srpna a listopadu.

Vychází 4x ročně, cena jednoho výtisku 48 Kč.
Roční předplatné 192 Kč + poštovné.

Rozšiřuje a objednávký, včetně zahraničních,
přijímá Úřad průmyslového vlastnictví,
odbor patentových informací,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
e-mail: ivana.mrazkova@upv.gov.cz.

Design: Impax, s.r.o.

Foto titulní strana a záhlaví rubrik: Úřad průmyslového vlastnictví.

Tiskne: Tiskárna Knopp s.r.o., U Lípy 926,
Nové Město nad Metují.

Evidováno pod č. MK ČR E 24435
ISSN 2788-2551 (Print)
ISSN 2788-256X (On-line)

ŘÍDÍ REDAKČNÍ RADA

Předseda: Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D.

Místopředseda: JUDr. David Karabec, MPA, LL.M.

Členové:

prof. JUDr. Martin Boháček, CSc.

Ing. Roman Buček

JUDr. Karel Čermák, Ph.D., LL.M.

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

JUDr. Adéla Faladová

Mgr. Vendula Haltufová

JUDr. Michal Havlík

Mgr. Eva Hazuchová

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Ing. Radka Konderlová, MBA

Ing. Martina Kotyková, Ph.D.

Ing. Bc. Ivan Lukšíček

JUDr. Jiří Macek

kpt. Ing. Kristýna Richterová

Mgr. Lukáš Zmeškal

Redakce:

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Mgr. Vendula Haltufová

Mgr. Eva Hazuchová

Vážené čtenářky a čtenáři,

s radostí vás vítám při čtení prvního čísla časopisu Duševní vlastnictví v roce 2024. Věřím, že i v tomto ročníku se nám bude dařit oslovovat nejen odborníky v oblasti duševního vlastnictví, ale také všechny, kteří mají zájem sledovat a pochopit dynamiku a vývoj v této fascinující oblasti práva, techniky a kreativity.

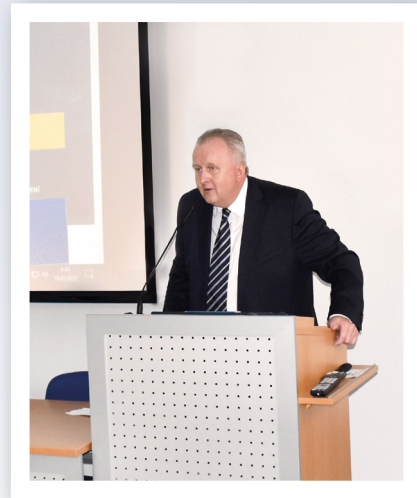
Duševní vlastnictví hraje klíčovou roli v moderní společnosti, kde rychlý technologický pokrok a neustálý proud inovací formují náš každodenní život. Doufám, že se autorům článků, které vám v letošním roce nabídneme, podaří zprostředkovat vám vhled do komplexních otázek spojených s autorskými právy, patenty, ochrannými známkami a dalšími aspekty duševního vlastnictví. První článek letošního prvního čísla bilancuje aktivity Úřadu v roce 2023. Pozornost je v něm věnována i aktuálnímu stavu systému evropského patentu s jednotným účinkem. Prostřednictvím recenzovaného článku se budete moci seznámit s fenoménem současného digitálního umění – NFT (non-Fungible Token), který se stal nepřehlédnutelným prvkem v digitálním světě nabízejícím umělcům i sběratelům nové možnosti a perspektivy a který samozřejmě vyvolává i nové otázky ve vztahu k právům duševního vlastnictví. Z článku o ochraně zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky v Evropské unii můžete načerpat nejaktuálnější informace o nařízení EP a Rady (EU) z podzimu roku 2023, jež do evropského právního systému zavádí možnost získat zápisem do rejstříku EU právní ochranu pro zeměpisná označení průmyslových a řemeslných výrobků.

V roce 2024 si připomeneme 105. výročí založení Úřadu průmyslového vlastnictví. Rád bych vás touto cestou pozval k účasti na mezinárodní konferenci „Ochrana duševního vlastnictví v Evropě“, kterou při této příležitosti uspořádáme. Těším se, že se s co největším počtem z vás budu moci setkat 10. září 2024 na Pražském hradě. Společně oslavíme nejen minulost, ale zaměříme se také na budoucnost. Chceme i nadále podporovat inovace, usnadňovat přístup k duševnímu vlastnictví a být mostem mezi nápady a jejich realizací.

Další událost, kterou byste si neměli nechat ujít, je mezinárodní výstava vynálezů INVENT ARENA, která se uskuteční ve dnech 12. a 13. června 2024 v Třinci. Tato akce představuje ideální příležitost prezentovat vaše nápady, projekty a výzkum širšímu publiku a odborné veřejnosti. Můžete se těšit na jedinečnou možnost navázání nových kontaktů, sdílení zkušeností s dalšími tvůrci a získání cenné zpětné vazby od odborníků v daném odvětví.

Duševní vlastnictví nezpochybnitelně spadá do oblasti práva a regulací, avšak zároveň se prolíná s tvořivostí, vášní a odvahou vnášet do světa nové myšlenky.

Děkuji vám, že jste součástí naší komunity a těším se na sdílení poznatků a názorů v této fascinující oblasti! ✓

A handwritten signature in black ink, reading "J. Kratochvíl".

Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D.
předseda Úřadu průmyslového vlastnictví

OBSAH 1/2024

ČLÁNKY

Josef Kratochvíl: **Úřad průmyslového vlastnictví v roce 2023** 3

RECENZOVANÉ ČLÁNKY

Nikol Popovská: **NFT jako výzva právu duševního vlastnictví** 15

ČLÁNKY

Iva Koutná: **Ochrana zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky v Evropské unii** 21

EVROPSKÉ PRÁVO

Emil Jenerál: **K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 255/22, EPÚ T 532/20, EPÚ T 450/20, EPÚ T 695/18, EPÚ T 1558/21, EPÚ T 2465/19, EPÚ T 1738/21, EPÚ T 141/20, EPÚ T 1128/19 a T 2907/19, EPÚ T 1906/19, EPÚ T 2381/19, EPÚ T 1946/21, EPÚ T 235/20, EPÚ T 2391/18** 26

JUDIKATURA

Miroslav Černý, Adéla Faladová: **Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ve věcech duševního vlastnictví za období od října 2023 do ledna 2024** 32

AKTUALITY 41

ZAJÍMAVOSTI 43

ENGLISH – CONTENTS

ARTICLES

Josef Kratochvíl: **The Industrial Property Office in 2023** 3

PEER-REVIEWED ARTICLES

Nikol Popovská: **NFT as a challenge to intellectual property law** 15

ARTICLES

Iva Koutná: **Protection of geographical indications for craft and industrial products in the European Union** 21

EUROPEAN LEGISLATION

Emil Jenerál: **Decision of the Board of Appeal of the EPO T 255/22, EPO T 532/20, EPO T 450/20, EPO T 695/18, EPO T 1558/21, EPO T 2465/19, EPO T 1738/21, EPO T 141/20, EPO T 1128/19 a T 2907/19, EPO T 1906/19, EPO T 2381/19, EPO T 1946/21, EPO T 235/20, EPO T 2391/18** 26

JUDICATURE

Miroslav Černý, Adéla Faladová: **Selected decisions of the Court of Justice of the European Union on intellectual property cases from October 2023 to January 2024** 32

ACTUAL INFORMATION 41

CURIOSITIES 43

Úřad průmyslového vlastnictví v roce 2023

V rámci VII. ročníku konference Moderní veřejná správa 2023 získal Úřad ocenění za dlouhodobé uplatňování systému řízení kvality dle ISO 9001 a implementaci požadavků normy ISO 22301 v oblasti kontinuity podnikání.

Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D.,
předseda Úřadu průmyslového vlastnictví

Vítám vás při čtení prvního čísla časopisu Duševní vlastnictví v roce 2024. Na následujících řádcích se vám pokusím přiblížit, čím jsme se v Úřadě průmyslového vlastnictví (Úřad, ÚPV) zabývali v uplynulém roce.

Patenty jako právní ochrana technických řešení, vynálezů, patří v oblasti průmyslového vlastnictví k tradičním a současně nejvýznamnějším institutům. Ze statistických údajů vyplývá, že se počet patentových přihlášek domácích přihlašovatelů v roce 2023 snížil, a to o 8 % oproti roku 2022. Z podaných 465 domácích přihlášek jich bylo nejvíce z oborů doprava, skladování (18 %), a zdraví, zábava (9,5 %) a elektrotechnika (7 %). V dalším tradičně početném oboru, kterým je měření a optika, bylo podáno 6,5 % přihlášek vynálezů. Pokud jde o přihlašovatele, pětinu přihlášek (20,2 %) podaly české vysoké školy a výzkumné ústavy.

Zahraniční přihlašovatelé volí pro získání patentové ochrany v ČR cestu evropských patentových přihlášek, na jejichž základě Evropský patentový úřad (EPÚ) uděluje evropské patenty. Tyto patenty mohou být platné i na českém území, pokud jsou splněny zákonné podmínky, zvláště dodání překladu jejich znění do češtiny a úhrada příslušných validačních a následně udržovacích poplatků. V roce 2023 bylo Úřadu majiteli evropských patentů dodáno 4 978 překladů evropských patentových spisů, což představuje oproti roku 2022 nárůst o téměř 7 %. Zřejmě i v souvislosti s možností získat evropský patent s jednotným účinkem, která se přihlašovatelům otevřela v roce 2023, se potvrdil očekávaný návrat k růstové tendenci validací, a to i přes pokračující negativní dopady politických a ekonomických událostí ve světě.

Z celkového počtu 104 480 udělených evropských patentů získalo 4,8 % ochranu v ČR.

Zahraničními přihlašovатели bylo národní cestou podáno 24 národních přihlášek vynálezů a 17 jich vstoupilo v ČR

Národní přihlášky vynálezů

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přihlášky celkem	972	952	839	860	732	813	729	600	551	506
Domácí přihlašovatelé	910	880	792	794	678	765	673	541	505	465
Zahraniční přihlašovatelé	62	72	47	66	54	48	56	59	46	41
z toho mezinárodní přihlášky PCT, které vstoupily do národní fáze	24	22	33	25	24	18	25	29	27	17

do národní fáze řízení cestou Smlouvy o patentové spolupráci (PCT).

Pokud jde o žádosti českých přihlašovatelů o získání ochrany v zahraničí prostřednictvím systému PCT, jejich počet se oproti roku 2022 snížil. V roce 2023 bylo u ÚPV jako přijímacího úřadu podáno 140 těchto přihlášek. Z nich dvě třetiny elektronicky prostřednictvím systému ePCT, díky čemuž mohli přihlašovatelé uplatnit slevu z mezinárodního přihlašovacího poplatku. Celkový počet mezinárodních přihlášek PCT v roce 2023 bude vyšší o ty, které české subjekty podaly prostřednictvím EPÚ nebo přímo u Mezinárodního úřadu (IB) ve Světové organizaci duševního vlastnictví (WIPO). Jejich počet není dosud znám. Pro srovnání, v roce 2022 byl počet účinných podání přes Úřad 186 mezinárodních přihlášek PCT, avšak celkový počet se po započtení podání přes přijímací úřady EPÚ a IB zvýšil na 242.

Snažíme se, aby aktivita českých přihlašovatelů směrem k zahraničí stoupala a čeští přihlašovatelé se naučili aktivně využívat systému PCT ve svůj prospěch. Vedle osvěty je účinnou konkrétní pomocí ze strany Úřadu poskytování rešeršních zpráv v českém a anglickém jazyce a ve struktuře odpovídající standardu evropského systému. Tyto rešeršní zprávy jsou poskytovány k přihláškám podávaným se žádostí o úplný průzkum a jsou k dispozici v dostatečném předstihu před uplynutím 12měsíční prioritní lhůty pro přihlašování do zahraničí. Ze statistických údajů vyplývá, že přihlašovatelé si tuto skutečnost uvědomují, neboť až u 89,5 % přihlášek, podaných českými přihlašovatelí v roce 2023, bylo požádáno o provedení úplného průzkumu zároveň s podáním přihlášky, nebo do dvou měsíců od podání. Na základě výsledků rešerše se přihlašovatelé mohou kvalifikovaněji rozhodnout, zda podat přihlášku na dané technické řešení též v zahraničí.

S její pomocí totiž mohou reálněji odhadnout výsledek zahraničního patentového řízení. Z interních hodnocení vyplývá, že cíl vypracovat rešeršní zprávu do 7 měsíců od podání přihlášky v případech, kdy přihlašovatel současně s přihláškou podá žádost o úplný průzkum, byl splněn. V roce 2023 byla taková rešerše zpracována ke 415 přihláškám českých přihlašovatelů. Celkem bylo provedeno 504 rešerší k patentovým přihláškám.

Rešerši mohou přihlašovatelé využít též v případech, kdy je pro řízení v zahraničí záznam z provedené rešerše vyžadován. Může jít např. o požadavek EPÚ vyplývající z příslušných ustanovení Prováděcího předpisu k Úmluvě o udělování evropských patentů. Podle nich je přihlašovatel uplatňující právo přednosti povinen předložit zároveň s evropskou patentovou přihláškou i kopii výsledků rešerše provedené úřadem, u kterého byla podána prioritní přihláška. Požadavek na přiložení rešeršní zprávy k prioritní přihlášce vyplývá také z PCT předpisů. V zahraničních patentových úřadech, se kterými má Úřad sjednanou příslušnou spolupráci PPH, lze předložením rešeršní zprávy a schválených patentových nároků urychlit tamní patentové řízení. Spolupráce podle PPH jsou v současné době uzavřeny s Finskem, Japonskem, USA a Čínou, obdobné bilaterální dohody o urychlení patentového řízení jsou uzavřeny s Chorvatskem, Maďarskem, Polskem, Rakouskem, Slovenskem a Španělskem.

Úřad v roce 2023 udělil 458 patentů, z toho 413, tedy 90 %, domácím přihlašovatelům. Vysokým školám, univerzitám a výzkumným ústavům bylo uděleno 153 patentů.

V roce 2023 se snížil počet patentových přihlášek v řízení o 15 %. Celkový počet patentů platných na našem území na konci roku 2023 činil 50 tisíc.

Udělené patenty národní cestou a evropské patenty (EP) validované v České republice

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udělené patenty národní cestou	688	749	781	669	512	509	499	444	352	458
z toho domácím přihlašovatelům	471	576	637	567	455	467	467	404	307	413
z toho zahraničním přihlašovatelům	217	173	144	102	57	42	32	40	45	45
Udělené EP validované pro ČR	4 548	4 829	5 964	6 912	7 054	7 576	6 972	6 338	4 662	4 978
Celkem	5 236	5 578	6 745	7 581	7 566	8 085	7 471	6 782	5 014	5 436

V případě, že podnik nebo výzkumná organizace v souladu se svou obchodní strategií hodlá svůj vynález chránit patentem ve více státech, je možné využít systému přihlašování podle PCT. ÚPV je místem, u něhož mohou subjekty, které mají na území ČR bydliště nebo sídlo, mezinárodní přihlášku podle PCT podat. Díky tomu, že je Úřad jednou z poboček Visegrádského patentového institutu (VPI), je i mezinárodní rešeršní autoritou podle PCT.

Podání jedné mezinárodní přihlášky v jednom jazyce (angličtina, němčina nebo francouzština) umožňuje získání ochrany vynálezu ve 157 smluvních státech PCT. Vedle možnosti přihlášku podat u ÚPV tak lze učinit též přímo u WIPO či u EPÚ.

V roce 2022 bylo ve světě podáno téměř 278 tisíc mezinárodních patentových přihlášek. Systém PCT je hojně využíván zejména přihlašovatelem, kteří potřebují delší čas na svá strategická rozhodnutí. Poskytuje totiž ke 12 měsícům „pařížské“ prioritní lhůty nejméně dalších 18 měsíců, během kterých může přihlašovatel ověřovat komerční potenciál svého vynálezu v různých státech a rozhodovat se, kde požádá o patentovou ochranu. Platba poplatků a náklady na překlady spojené s jednotlivými národními či regionálními řízeními se tak odkládají. Systém PCT lze též doporučit těm, kteří mají zájem vejít do povědomí veřejnosti sledující danou oblast techniky anebo své technické řešení co nejvýhodněji prodat, neuvažují-li o vlastní výrobní aktivitě. Pouhým podáním mezinárodní přihlášky se výrazně zvyšují šance, že podnikatel je v 30měsíční ochranné lhůtě osloven potenciálním investorem.

Přihlašovatel během mezinárodní fáze řízení získá cenné informace o možné patentovatelnosti svého vynálezu ve formě mezinárodní rešeršní zprávy a písemného stanoviska orgánu pro mezinárodní rešerši a mezinárodní předběžný průzkum. V případě přihlašovatelů z ČR jsou těmito orgány EPÚ a VPI, jehož pobočkou je i Úřad.

Mezinárodní rešeršní zpráva obsahuje seznam dokumentů z celého světa náležejících ke stavu techniky, které jsou relevantní ve vztahu k danému vynálezu. Písemné stanovisko analyzuje potenciální patentovatelnost a upozorňuje na případné vady přihlášky, jako jsou nejasnost či nejednotnost. Tyto dokumenty poskytují přihlašovatelemi solidní podklady, na jejichž základě může usoudit, zda

případná žádost o patentovou ochranu má naději na úspěch.

Na žádost přihlašovatele provede mezinárodní autorita i tzv. mezinárodní předběžný průzkum umožňující přihlašovatelemi uplatnit připomínky k výsledku rešerše, případně upravit dokumenty mezinárodní přihlášky tak, aby respektovaly relevantní stav techniky uvedený v mezinárodní rešeršní zprávě.

Mezinárodní přihláška, zpravidla spolu s mezinárodní rešeršní zprávou, je zveřejněna po uplynutí 18 měsíců od její priority. Toto zveřejnění s celosvětovým dopadem má nemalý marketingový potenciál, který přihlašovatel může ještě posílit např. nabídkou licence.

Po skončení mezinárodní fáze řízení má přihlašovatel dostatek podkladů umožňujících zvážit, zda a ve kterých ze 157 smluvních zemí PCT zahájit národní patentové řízení, tedy usilovat o udělení patentu či jiné alternativní formy ochrany. Národní fáze řízení pak v zásadě odpovídá klasické udělovací proceduře, její průběh je však významně usnadněn výsledky dosaženými ve fázi mezinárodní.

Od roku 2016 mohou čeští přihlašovatelé využít výhody z provedené národní rešerše při podání mezinárodní přihlášky PCT a volbě VPI jako mezinárodního rešeršního orgánu, který provede mezinárodní rešerši a vyhotoví písemný posudek o patentovatelnosti přihlášeného řešení podle PCT. Při využití výsledků rešerše na dřívější, tedy prioritní patentovou přihlášku, může být část rešeršního poplatku vrácena touto mezinárodní institucí přihlašovatelemi. Čeští přihlašovatelé využili v roce 2023 možnosti volby VPI jako mezinárodního rešeršního orgánu u 8 mezinárodních přihlášek PCT. ÚPV, jako pobočka VPI, obdržel za dobu činnosti VPI celkem 164 platných žádostí o provedení rešerše a 3 návrhy na mezinárodní předběžný průzkum. K nim vypracoval, ve lhůtách a standardech daných PCT, mezinárodní rešeršní zprávy a písemné posudky. Možnosti vrácení části rešeršního poplatku využili čeští přihlašovatelé u 106 z nich. Úřad vypracoval také 3 zprávy o mezinárodním předběžném průzkumu. V rámci WIPO je z pohledu plnění lhůt pro vypracování rešeršních zpráv a písemných posudků VPI hodnocen jako jeden z nejspolehlivějších mezinárodních orgánů v řízení podle PCT.

V roce 2023 bylo podáno 40 žádostí o udělení dodatkových ochranných osvědčení (SPC). Po uplynutí dvacetileté doby platnosti základního patentu je v účinnosti ke konci roku 2023 celkem 89 SPC. O prodloužení doby platnosti SPC na pediatrické léčivo na základě tzv. Pediatrického nařízení (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1901/2006) bylo v roce 2023 požádáno v 16 případech. Celkem bylo v roce 2023 schváleno 16 prodloužení doby platnosti SPC.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení o dodatkových ochranných osvědčeních pro léčivé přípravky, zavedlo od roku 2019 tzv. výrobní výjimku z výlučné ochrany, kterou originálním léčivům SPC poskytují. Společnosti se sídlem v EU tak mohou i bez licenční smlouvy vyrábět generickou nebo biologicky podobnou verzi léčivého přípravku chráněného SPC již během doby jeho platnosti. Taková výroba je však možná pouze za účelem vývozu do zemí mimo EU, kde SPC nikdy neexistovala, nebo tam již skončila jejich platnost. Možná je i výroba v období posledních šesti měsíců platnosti SPC za účelem skladování a následného uvedení na trh EU okamžitě po uplynutí platnosti SPC.

Výrobce musí přímo informovat majitele SPC o svém záměru vyrábět v souladu s nařízením, a to nejpozději tři měsíce před zahájením této činnosti. Výrobce má rovněž povinnost informovat příslušné úřady průmyslového

vlastnictví, které budou takto získané informace zveřejňovat. ÚPV doposud obdržel tři takové informace, které řádně zveřejnil.

Pro některá technická řešení, například řešení menšího ekonomického významu či krátkodobého využití, je rychlejší a méně nákladnou cestou ochrany, oproti patentu, ochrana užitným vzorem. Čeští přihlašovatelé využívají již tradičně pro ochranu technických řešení užitné vzory častěji než patenty. V roce 2023 bylo podáno 1 024 přihlášek užitných vzorů, což je o 7 % méně než v roce 2022. Domácími přihlašovatelí bylo podáno 96 % z těchto přihlášek. Nejvíce přihlášek, 101, bylo z oboru doprava, skladování a 98 přihlášek bylo podáno v oboru zdraví, zábava. Dále v oboru potraviny a tabák bylo podáno 81 přihlášek užitných vzorů. Možnosti získat užitný vzor pro své technické řešení využilo pouze 41 zahraničních přihlašovatelů. Nejvíce jich bylo tradičně ze Slovenska.

Úřad zapsal v roce 2023 do rejstříku 871 užitných vzorů. Celkový počet zapsaných užitných vzorů platných na území ČR na konci roku 2023 činil 6 475.

Na nová řešení vzhledu výrobků, výsledky tvůrčí činnosti v oblasti průmyslového designu, poskytuje Úřad ochranu zápisem průmyslového vzoru. V roce 2023 bylo v ČR podáno 141 přihlášek průmyslových vzorů. Vyjádřeno

Přihlášky užitných vzorů

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přihlášky celkem	1 493	1 446	1 264	1 279	1 247	1 301	1 324	1 104	1 095	1 024
Domácí přihlašovatelé	1 441	1 364	1 199	1 205	1 179	1 260	1 277	1 044	1 057	983
Zahraniční přihlašovatelé	52	82	65	74	68	41	47	60	38	41

Zapsané užitné vzory

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zapsané užitné vzory celkem	1 388	1 356	1 187	1 107	1 130	1 128	1 155	951	1 095	871
Domácí přihlašovatelé	1 332	1 296	1 124	1 036	1 081	1 082	1 111	909	1 057	836
Zahraniční přihlašovatelé	56	60	63	71	49	46	44	42	38	35

Národní přihlášky průmyslových vzorů

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přihlášky celkem	333	352	342	273	252	247	247	177	158	141
Domácí přihlašovatelé	325	340	254	244	239	225	219	152	127	124
Zahraniční přihlašovatelé	8	12	88	29	13	22	28	25	31	17
Počet vzorů v přihláškách	1 164	993	1 098	855	718	1 074	676	608	490	354

Zapsané průmyslové vzory

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet zápisů celkem	419	347	307	221	103	212	159	261	203	156
Domácí přihlašovatelé	389	340	275	156	91	190	149	215	172	133
Zahraniční přihlašovatelé	30	7	32	65	12	22	10	46	31	23
Počet vzorů v nich obsažených	1 424	1 033	1 072	661	327	620	578	1 020	693	517

počtem vzorů obsažených v přihláškách, bylo k zápisu přihlášeno 354 průmyslových vzorů. Podané žádosti většinou pocházejí od domácích přihlašovatelů. V témže roce provedl Úřad 156 zápisů do rejstříku průmyslových vzorů, které obsahovaly 517 vzorů. Z toho bylo 133 zápisů provedeno ve prospěch domácích přihlašovatelů a 23 zápisů ve prospěch přihlašovatelů zahraničních. Řízení bylo negativně ukončeno u 34 přihlášek.

V ČR bylo na konci roku 2023 v účinnosti 2 184 zápisů průmyslových vzorů. Každý z nich obsahuje v průměru 3,6 průmyslových vzorů.

Ochranná známka představuje označení výrobků a služeb určitého subjektu, které slouží k jejich rozlišení na trhu od výrobků a služeb jiných výrobců nebo poskytovatelů.

V roce 2023 bylo u Úřadu podáno celkem 6 271 přihlášek národních ochranných známek, z toho 5 867 domácími subjekty a 404 přihlašovatelé ze zahraničí. Úřad zapsal do rejstříku 5 102 národních ochranných známek, z nich 4 746 českým a 356 zahraničním subjektům.

V témže roce bylo vydáno 602 negativních správních rozhodnutí v řízení o zápisech národních ochranných známek.

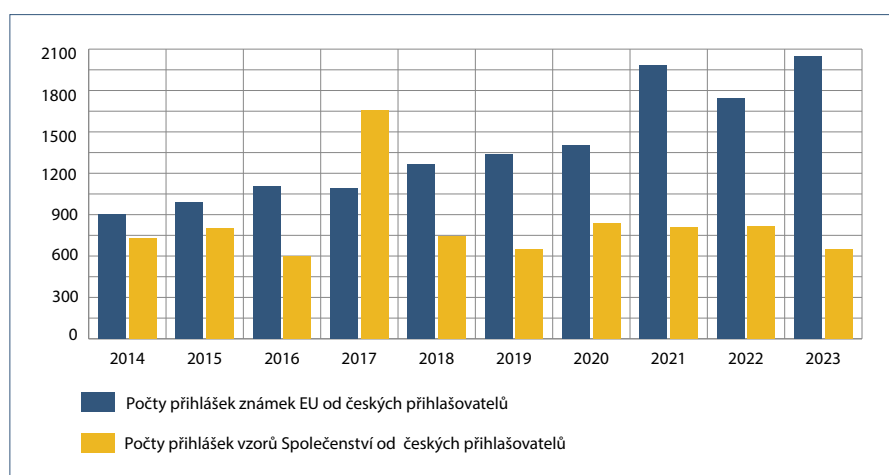
Přihlášky ochranných známek

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přihlášky celkem	9 630	10 394	9 639	9 909	9 647	9 623	9 220	9 067	7 636	7 459
Národní přihlášky celkem	8 270	8 434	8 225	8 071	7 638	7 700	7 713	7 669	6 262	6 271
z toho domácí přihlašovatelé	7 643	7 848	7 439	7 438	7 042	7 140	7 168	7 109	5 881	5 867
z toho zahraniční přihlašovatelé	627	586	786	633	596	560	545	560	381	404
Mezinárodní ochranné známky s vyznačením České republiky	1 838	1 960	1 414	1 838	2 009	1 923	1 507	1 398	1 374	1 188

Zapsané ochranné známky										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Národní ochranné známky	8 067	7 280	6 985	6 711	6 192	6 648	6 290	6 049	5 572	5 102
Domácí přihlašovatelé	7 416	6 752	6 344	6 064	5 689	6 131	5 754	5 574	5 190	4 746
Zahraníční přihlašovatelé	651	528	641	647	503	517	536	475	382	356
Mezinárodní ochranné známky s vyznačením ČR	2 060	1 957	1 479	1 630	1 641	2 220	1 656	1 533	1 184	1 319
Celkem	10 127	9 237	8 464	8 341	7 833	8 868	7 946	7 582	6 756	6 421

V roce 2023 se podařilo zkrátit průměrnou dobu řízení od podání ke zveřejnění přihlášky národní ochranné známky na 2,2 měsíce. Délka průměrné doby řízení od podání přihlášky k jejímu zápisu činila 7 měsíců.

národních, bezmála 66 tisíc mezinárodních s vyznačením ČR a více než 284 tisíc s vyznačením EU. Největší podíl, více než 1,59 milionu, to je přibližně 77 % z celkového počtu, připadl na ochranné známky EU.

Prostřednictvím institutu označení původu a zeměpisného označení se poskytuje právní ochrana názvům, které identifikují produkt pocházející z určitého území, jehož jakost nebo vlastnosti mají souvislost s příslušným zeměpisným prostředím, s jeho přírodními a lidskými činiteli. Jde o práva nevýlučné povahy. Jejich subjektem je každý, kdo na vymezeném území vyrábí, zpracovává či připravuje zboží splňující stanovené požadavky.

Vedle zápisu do národního rejstříku ochranných známek je možné získat ochranu označení také v zahraničí, a to prostřednictvím žádosti o mezinárodní zápis ochranné známky podané u Úřadu. Na úrovni EU lze požádat o zápis ochranné známky EU podáním přihlášky přímo k Evropskému úřadu pro duševní vlastnictví (EUIPO).

Na podzim roku 2023 byla v rámci čtvrtého kola podávání mezinárodních přihlášek označení původu a zeměpisných označení podle Ženevského aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označení předána EK komisi žádost o mezinárodní zápis zeměpisného označení Žatecký chmel.

V roce 2023 bylo u Úřadu podáno 253 žádostí o mezinárodní zápis a zároveň bylo pro ČR cestou mezinárodního zápisu vyznačeno 1 188 mezinárodních ochranných známek. Ochrana byla v roce 2023 v ČR přiznána 1 319 mezinárodním známkám.

Na podzim byla také přijata dlouho očekávaná právní úprava ochrany zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky na úrovni EU, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2411, které, s výjimkou několika ustanovení, nabude účinnosti od 1. 12. 2025. Pro označení původu zapsaná na národní úrovni stanoví lhůtu, v níž se uživatelé mohou rozhodnout, zda dané označení přihlásí k unijní ochraně či stávající národní

ochranu nechají zaniknout. Obdobně, pokud jde o mezinárodní zápisy některých z nich v rámci Lisabonské dohody na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu, bude možné ve stanovené lhůtě požádat o jejich zachování v mezinárodním rejstříku. V opačném případě budou tyto mezinárodní zápisy zrušeny.

V průběhu celého roku 2023 pokračovala práce na modernizaci právních předpisů EU s cílem maximálně sjednotit právní rámec společný pro zemědělské produkty, vína a lihoviny.

Největší podíl sporných řízení ve věci ochranných známek zaujímají řízení o námitkách vedená před zápisem ochranné známky do rejstříku. V roce 2023 bylo u Úřadu podáno celkem 391 námitek, v nichž byla uplatněna starší práva třetích osob. Z toho 380 podání se týkalo přihlášek národních ochranných známek a 11 směřovalo vůči nepřiznání ochrany mezinárodní ochranné známce na území ČR. V daném období Úřad vydal 385 rozhodnutí o námitkách ve věci přihlášek národních ochranných známek a 24 rozhodnutí vztahujících se na mezinárodní ochranné známky. Nejčastějším námitkovým důvodem byla tvrzená pravděpodobnost záměny prioritně mladšího označení se starší ochrannou známkou, zásah do práv z ochranné známky s dobrým jménem a do práv uživatele nezapsaného označení. Značně vzrostl počet řízení, v nichž byl ze strany přihlašovatele požadován průkaz užívání starší ochranné známky.

V roce 2023 Úřad obdržel 28 připomínek k zápisu přihlašovaného označení do rejstříku ochranných známek založených na veřejnoprávních důvodech. Podatelé připomínek poukazovali zejména na nedostatek rozlišovací způsobilosti přihlašovaných označení. V uplynulém roce byla posouzena opodstatněnost připomínek u 42 přihlášek ochranných známek.

V roce 2023 bylo před Úřadem zahájeno 39 řízení ve věci návrhů na zrušení národní či mezinárodní ochranné známky. Vyřízeno bylo celkem 47 případů. Předmětem převážné většiny návrhů byla absence řádného užívání ochranné známky.

V uplynulém roce bylo podáno 38 návrhů na prohlášení národní či mezinárodní ochranné známky za neplatnou. Úřad vydal celkem 71 rozhodnutí v řízeních zpochybňujících zápisnou způsobilost ochranné známky. Posuzovány

byly zejména soukromoprávní důvody uplatněné navrhovatelem a nedobrá víra přihlašovatele při podání přihlášky ochranné známky.

V roce 2023 bylo v rámci opravných řízení přezkoumáno 224 rozhodnutí vydaných v prvním stupni správního řízení. Podáno bylo 180 opravných prostředků.

Proti rozhodnutím předsedy Úřadu bylo v roce 2023 k Městskému soudu v Praze podáno 45 správních žalob, k nimž se Úřad vyjadřoval. Městský soud v Praze v tomto roce rozhodl o 44 správních žalobách podaných v předchozím období, z nichž ve 20 případech žalobu zamítl, v 10 případech žalobě vyhověl a rozhodnutí předsedy Úřadu zrušil a ve 14 případech řízení zastavil.

Úřad podal proti rozhodnutí Městského soudu v Praze 5 kasačních stížností k Nejvyššímu správnímu soudu a v 7 případech se ke kasační stížnosti vyjadřoval. V roce 2023 Nejvyšší správní soud rozhodl o 27 kasačních stížnostech, z toho v 21 případech kasační stížnost zamítl, v jednom případě zrušil rozsudek Městského soudu v Praze a v jednom případě zrušil rozhodnutí předsedy Úřadu. Nejvyšší správní soud dále usnesením ve 3 případech řízení zastavil a v jednom případě kasační stížnost odmítl.

Rok 2023 byl v oblasti průmyslového vlastnictví v EU poměrně dynamický. Přispěla k tomu zejména výrazná legislativní aktivita Evropské komise (EK) před skončením jejího mandátu a spuštění jednotného patentového systému.

V první polovině roku předsedalo Radě EU Švédsko (SE PRES), ve druhém pololetí převzalo štafetu Španělsko (ES PRES). SE PRES zdárně dokončilo legislativní proces nařízení o ochraně zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky, které zavádí výlučnou ochranu zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků (např. šperky, textil, sklo, porcelán) na úrovni EU. Použitelné ve všech členských státech bude od 1. 12. 2025.

Obě předsednictví pokračovala v revizi a modernizaci právních předpisů EU týkajících se průmyslových vzorů. Rada pro konkurenceschopnost přijala ke kompromisnímu znění směrnice a nařízení obecný přístup. ES PRES následně završilo trialogy s Evropským parlamentem a v roce 2024 za belgického předsednictví lze očekávat na úrovni EU přijetí i této legislativy.

EK pokračovala v práci na naplňování Akčního plánu pro duševní vlastnictví z listopadu 2020. Pro vytvoření transparentnějšího, účinnějšího a perspektivnějšího rámce pro právo duševního vlastnictví zveřejnila v dubnu 2023 tzv. patentový balíček, zahrnující šest návrhů nařízení. Dvě zavádějí v návaznosti na jednotný patentový systém jednotná dodatková ochranná osvědčení pro léčivé přípravky a na ochranu rostlin a dvě jsou přepracovaným zněním již platných nařízení o dodatkových ochranných osvědčeních pro léčivé přípravky a na ochranu rostlin. Součástí balíčku je i nařízení o patentech, jejichž využití je nezbytné k dodržení technických norem (SEP) a nařízení o nucených licencích k řešení krizí.

Od 1. 6. 2023 zahájil svou činnost Jednotný patentový soud (UPC) a zároveň byl spuštěn i celý systém jednotné patentové ochrany (UPP) v Evropě. V platnost od tohoto data vstoupila Dohoda o Jednotném patentovém soudu (UPCA) a začala být použitelná i obě nařízení EU týkající se evropského patentu s jednotným účinkem¹. V platnost rovněž vstoupil sekundární právní rámec EPO pro jednotný patent, zejména Pravidla týkající se jednotné patentové ochrany, která formálně pověřují EPÚ správou jednotného patentu.

Jednotný patent vychází z evropského patentu udělovaného EPÚ podle pravidel Evropské patentové úmluvy (EPC). Po udělení evropského patentu může majitel patentu u EPÚ požádat o jednotný účinek, a získat tak evropský patent s jednotným účinkem (jednotný patent). Ke konci roku bylo u EPÚ podáno více než 17 500 žádostí o jednotný účinek a uděleno bylo více než 16 870 jednotných patentů.

UPC poskytuje centralizovanou soudní pravomoc pro spory týkající se porušování a platnosti evropských patentů a evropských patentů s jednotným účinkem. Cílem je zvýšení právní jistoty týkající se vymáhání práv k patentům a obrana proti neoprávněným nárokům nebo zrušením patentů. Od zahájení činnosti UPC bylo podáno celkem 160 žalob, z toho 67 žalob na porušení práva, 24 žalob na zrušení a 48 protinávrhů na zrušení, které se týkají 18 žalob na porušení práva.

I když ČR UPCA neratifikovala, neznamená to, že by čeští uživatelé neměli možnost získat jednotný patent nebo že by se na ně nevztahovala pravomoc UPC. Jednotný patent sice neplatí na území ČR, uživatelé z ČR však o něj mohou žádat s tím, že jednotný patent se bude týkat území těch zúčastněných členských států EU, které měly UPCA ratifikovanou v době udělení jednotného účinku. V současné době se jedná o Rakousko, Belgie, Bulharsko, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francii, Německo, Itálii, Lotyšsko, Litvu, Lucembursko, Maltu, Nizozemsko, Portugalsko, Slovinsko a Švédsko.

1. 10. 2023 se funkce výkonného ředitele EUIPO ujal João Negrão. Předtím zde již od roku 2010 působil na různých manažerských pozicích, mj. jako předseda rozkladových senátů a ředitel mezinárodního a právního odboru.

V listopadu 2023 oficiálně zahájilo činnost mediační centrum EUIPO, které bude poskytovat bezplatné služby alternativního řešení sporů (ADR) ve sporech týkajících se duševního vlastnictví.

Pokračovala dvoustranná spolupráce Úřadu s EUIPO založená na ročním kooperačním plánu. Zaměřila se na zkvalitnění poskytování informací o možnostech ochrany ochranných známek a průmyslových vzorů na úrovni EU, harmonizaci praxe národních úřadů, pořádání vzdělávacích akcí pro široké spektrum posluchačů, součinnost s orgány státní správy a v neposlední řadě na vyhledávací nástroje a databáze. V rámci sledování rozhodovací praxe také Úřad seznamuje EUIPO s proběhlými soudními spory v ČR v souvislosti s právy duševního vlastnictví.

Trvá spolupráce týkající se potlačování klamavých výzev k zaplacení poplatků v oblasti průmyslových práv. Úřad si je vědom, že je potřeba v tomto boji vyvinout harmonizované globální úsilí, proto je také zapojen do činnosti Anti-Scam Network, který vznikl v rámci EUIPO již v roce 2014.

Úřad pokračoval ve spolupráci s EUIPO v projektu, jehož smyslem je odhalit, zda slovní prvek obsažený v přihlášce ochranné známky EU nemá v některém z jazyků členských zemí význam, který by bránil jejímu zápisu. V roce

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2012 ze dne 17. 12. 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany a Nařízení Rady (EU) č. 1260/2012 ze dne 17. 12. 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, pokud jde o příslušná ustanovení o překladu

2023 prošlo kontrolou téměř 162 tisíc nově příchozích přihlášek ochranných známek EU obsahujících libovolný slovní prvek.

Zástupci Úřadu se v roce 2023 zúčastnili jménem ČR vedle pravidelných zasedání orgánů Evropské patentové organizace (EPO) také oslav 50 let od podpisu Úmluvy o udělování evropských patentů. Předseda Úřadu řídil Správní radu EPO a její představenstvo, kde se mj. podílel na modernizaci tzv. externí governance EPO, jež zahrnuje přístup k dokumentům správní rady a revizi jejího jednacího řádu včetně hlasování. Další představitelé Úřadu se účastnili jednání Výboru pro rozpočet a finance, Výboru pro technickou a provozní podporu, Výboru pro patentové právo a Užšího výboru, jehož činnost přispěla ke spuštění evropského patentu s jednotným účinkem. EPO rovněž rozhodla o zahájení jednání s Kostarikou o uzavření dohody o validaci evropských patentů na jejím území.

V rámci spolupráce v oblasti IT měl v roce 2023 Úřad své zástupce ve třech pracovních skupinách: Data Quality, Cooperative Patent Classification a Co-operation Search. Cílem posledně jmenované pracovní skupiny je vytvoření a implementace společného rešeršního nástroje (Common Search Tool), který nahradí dosud používaný systém Epoque. Tento rešeršní systém je od podzimu 2021 v pilotní fázi, přičemž ÚPV patří mezi testující úřady. Jeho průzkumoví pracovníci v systému provádějí rešerše na novost a vznášejí připomínky a návrhy na jeho úpravy. Ke konci roku 2023 se do testování zapojili již všichni průzkumoví pracovníci Úřadu a počítá se s přechodem k jeho plnému využití od roku 2024.

Cílem konvergenčního programu je sblížení praxí národních patentových úřadů členských států EPO a praxe EPÚ. Na jeho základě byla přijata doporučení společné praxe týkající se navrhování a struktury patentových nároků a průzkumu vynálezů realizovaných počítačem a umělou inteligencí.

V průběhu roku se Úřad zapojil do konzultací Strategického plánu 2028 EPÚ, při kterých podpořil následující priority:

- zvyšování kvality patentového řízení pomocí sdílení zkušeností a talentů národních expertů a examinatorů EPÚ a prostřednictvím dialogu s uživateli,

- umístění Stížnostních senátů EPÚ blíž centru Mnichova v budovách EPO,
- uživatelsky přívětivou digitalizaci služeb a celého patentového řízení v EPÚ,
- šíření povědomí o duševním vlastnictví zejména u mladé generace prostřednictvím Akademie EPO (EPA), posílení spolupráce EPA s národními patentovými úřady při zacílení na mladé vědce a investory,
- zintenzivnění transferů technologií pomocí školení a certifikací poskytovaných EPA,
- stabilní systém podnětů pro využívání evropského patentového systému malými a středními podniky, výzkumnými organizacemi a jednotlivými vynálezci,
- vznik Observatoře pro patenty a technologie k posílení strategického rozhodování evropského průmyslu a vědecko-výzkumných institucí, která začala fungovat v říjnu 2023.

Úřad pokračoval v plnění závazků vyplývajících pro oblast ochrany průmyslového vlastnictví z členství ČR ve WIPO a z mnohostranných mezinárodních smluv, jichž je ČR smluvní stranou a které jsou spravovány touto mezinárodní organizací.

V rámci přípravy na Diplomatskou konferenci k přijetí mezinárodního právního nástroje týkajícího se duševního vlastnictví, genetických zdrojů a tradičních znalostí souvisejících s genetickými zdroji se ve WIPO uskutečnila ve druhé polovině roku 2023 tři zasedání. Mezivládní výbor pro duševní vlastnictví a genetické zdroje, tradiční znalosti a folklor (IGC) zvažil řadu revizí hmotněprávních otázek. Přípravný výbor Diplomatské konference schválil její nezbytné modalitty, včetně návrhu jednacího řádu, správních a závěrečných ustanovení. Cílem budoucího nástroje je zvýšit účinnost, transparentnost a kvalitu patentového systému a zabránit tomu, aby byly patenty udělovány chybně na vynálezy, které nejsou nové nebo inovativní s ohledem na genetické zdroje a tradiční znalosti související s genetickými zdroji. Členské státy WIPO rozhodly, že se Diplomatská konference uskuteční v květnu 2024 v Ženevě.

V rámci přípravy na Diplomatskou konferenci k uzavření a přijetí Smlouvy o právu průmyslových vzorů (DLT) proběhlo v říjnu 2023 zvláštní zasedání Stálého výboru pro právo ochranných známek, průmyslových vzorů a zeměpisná označení (SCT). Jeho cílem byla příprava základního návrhu Diplomatské konference k uzavření a přijetí DLT. Zasedal též Přípravný výbor diplomatské konference k uzavření

a přijetí DLT. Cílem budoucí smlouvy o DLT je harmonizace a zefektivnění globálního systému ochrany průmyslových vzorů. Smlouva by měla zajistit snazší, rychlejší a dostupnější získání ochrany na domácích trzích i v zámoří zejména pro malé a střední podniky a poskytnout rovné podmínky pro designéry po celém světě. Podobné smlouvy již existují v jiných kategoriích duševního vlastnictví, včetně patentů a ochranných známek. DLT si tak klade za cíl vyplnit mezeru v oblasti průmyslových vzorů. Členské státy WIPO rozhodly, že se Diplomatičká konference k přijetí smlouvy o DLT uskuteční v listopadu 2024 v Rijádu.

V oblasti regionální spolupráce se uskutečnila dvě setkání předsedů úřadů průmyslového vlastnictví států Visegrádské skupiny za přítomnosti předsedů dalších úřadů z Chorvatska, Rakouska a Slovinska. První setkání proběhlo v polovině června v Praze, druhé v polovině října v chorvatské Opatiji. Předsedové se informovali o aktuálním dění ve svých úřadech a koordinovali postup v otázkách spolupráce s WIPO, EPO a EUIPO.

Zástupci Úřadu se v červnu a prosinci 2023 zúčastnili zasedání správní rady VPI. Mimo jiné byl schválen rozpočet VPI a pracovní program správní rady na rok 2024.

V listopadu 2023 se v Úřadu uskutečnila studijní návštěva zástupců Ministerstva hospodářského rozvoje Černé Hory, pod jehož kompetenci spadá ochrana průmyslového vlastnictví. V rámci třídní návštěvy došlo k výměně zkušeností v oblasti patentů, ochranných známek, zvyšování povědomí a aproximaci národního a evropského práva.

Úřad pokračuje ve svých aktivitách plynoucích z Koncepce podpory ochrany průmyslového vlastnictví a Akčního plánu pro duševní vlastnictví na podporu oživení a odolnosti EU v oblasti spolupráce s malými a středními podniky a v oblasti spolupráce s aktéry vědy a výzkumu. Pro aktivity cílené na malé a střední podniky Úřad využívá síť členů realizujících Strategii podpory malých a středních podniků pod vedením MPO, čímž úspěšnost aktivit pro malé a střední podniky multiplikuje.

Úřad spolupracuje s MPO na implementaci Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021–2027 (RIS3), která zajišťuje účelné zacílení evropských, národních i regionálních prostředků na podporu orientovaného a aplikovaného výzkumu a inovací. Podpora

směřuje do vybraných prioritních oblastí, které mají vysoký potenciál pro vytváření dlouhodobé konkurenční výhody ČR založené na využívání znalostí a na inovacích.

Koncepce podpory ochrany průmyslového vlastnictví umožňuje účast Úřadu na formulování kohezní politiky v oblasti průmyslových práv, což se konkrétně projevilo v nastavení finančních podpor pro financování přihlášek vynálezů v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK). Z OP TAK lze získat finanční podporu na ochranu vynálezů, užitných vzorů, ochranných známek a průmyslových vzorů v ČR i v zahraničí. Dotace je možné čerpat prostřednictvím patentových zástupců. V roce 2023 bylo na ochranu průmyslového vlastnictví v OP TAK alokováno 50 milionů Kč.

SME Fund je tvořen z finančních prostředků EK a EUIPO. Je vytvořen na roky 2022–2024 a způsob jeho využití je schvalován každoročně správní radou EUIPO. Uživatelé žádají o podporu prostřednictvím voucherů (v roce 2023 byly k dispozici 4 typy voucherů) na webovém portálu EUIPO.

Voucher 1 byl v roce 2023 určen pro služby IP scan a IP scan Enforcement. Služba IP scan je poskytována malým a středním podnikům, které mají zájem o celkovou analýzu a poradenství k nakládání se svým duševním vlastnictvím. Pro poskytování této služby vytvořil Úřad síť čítající více než 100 advokátů a patentových zástupců. Poradenství IP scan Enforcement je malými a středními podniky využíváno v případě, že mají problémy s vymáháním svých práv z duševního vlastnictví. Cena služeb IP scan a IP scan Enforcement je pro ČR stanovena na 900 EUR, přičemž malým a středním podnikům je z SME Fund vráceno 90 % z této částky. V roce 2023 si malé a střední podniky zažádaly o 456 voucherů 1 na poradenství IP scan v celkové hodnotě 410 400 EUR. Do konce roku 2023 bylo realizováno a českým podnikům proplaceno na voucher 1 celkem 95 507 EUR. Poradenství IP scan Enforcement bylo v roce 2023 poskytováno pouze v pilotním provozu, plně spuštění je plánováno na rok 2024.

Zájemci o finanční dotaci na přihlášky ochranných známek a průmyslových vzorů využívali voucher 2. Z ČR bylo těchto žádostí celkem 1 226, proplaceno bylo celkem 446 785 EUR. Průměrná částka vyplacená na voucher 2 činila 607 EUR.

Finanční dotace na patentové řízení bylo možné získat prostřednictvím voucheru 3. Přihlašovatelé o něj požádali ve

25 případech, proplaceno bylo celkem 744 EUR. Voucher 4 pro ochranu odrůd rostlin nebyl českými přihlašovatelí v roce 2023 využíván.

Celkově bylo z SME Fund v roce 2023 vyplaceno 13 248 531 EUR, z toho českým podnikatelům 546 986 EUR. V čerpání prostředků z SME Fund se ČR zařadila na 8. místo. O dotaci z SME Fund si v roce 2023 požádalo celkem 1 287 českých malých a středních podniků, které podaly 1 328 žádostí o grant.

Úřad v roce 2023 pokračoval v odborné a pedagogické spolupráci s vysokými školami. Vedle pedagogické dokumentace nabízí možnost školit učitele, uspořádat přednášky a diskuzní semináře pro studenty. Tyto aktivity se konaly jak online, tak prezenčně, ať už přímo v příslušné škole či v Úřadu. Přednášky byly již tradičně realizovány např. pro studenty Vysoké školy ekonomické, Vysoké školy chemicko-technologické, Masarykovy univerzity, Západočeské univerzity, Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, či Technické univerzity Liberec.

Ke Světovému dni duševního vlastnictví 26. 4. 2023 Úřad připravil ve spolupráci s pracovníky Národní technické knihovny (#robotikaNTK) a Ministerstva kultury ČR zvláštní program pro žáky základních a středních škol s názvem Den s roboty. Jeho cílem bylo seznámit účastníky s problematikou duševního vlastnictví na příkladech z oboru robotiky. Úřad navštívilo a program zhlédlo téměř 140 studentů. Téma Světového dne duševního vlastnictví Women and IP: Accelerating Innovation and Creativity připomněla virtuální výstava České vědkyně a jejich přínos nejen české vědě, která vznikla ve spolupráci s projektem Otevřená věda Akademie věd ČR.

V průběhu roku 2023 se Úřad zúčastnil popularizačních akcí pro studenty a žáky středních a základních škol, které si kladly za cíl podpořit a rozvinout zájem o vědu, techniku a studium technických oborů mezi dětmi a mládeží. První z nich byl Veletřh vědy pořádaný Akademií věd ČR, kde se spolu s ústavu AV ČR představily další organizace. Další z akcí byl Vědafest, který každoročně pořádá Dům dětí a mládeže hl. m. Prahy, České vysoké učení technické v Praze a Vysoká škola chemicko-technologická v Praze. Úřad se obou akcí zúčastnil s vlastním informačním stánkem a s nabídkou informačních materiálů, her a kvízů s tématem duševního vlastnictví a průmyslových práv. Jeho

zástupci zodpovídali návštěvníkům dotazy týkající se průmyslových práv a s nimi souvisejících témat.

Přes 1 300 posluchačů z řad podnikatelů, pracovníků výzkumu a vývoje a studentů navštívilo některý ze seminářů, které Úřad uspořádal ve svém sídle nebo online, nebo na něm jako přednášející vystoupili zaměstnanci Úřadu. Témat byla celá řada, od úvodu do problematiky průmyslových práv a objasnění jednotlivých institutů průmyslověprávní ochrany, přes ukázky databází a předvedení praktických příkladů, až po mimosoudní řešení sporů a finanční podpory pro malé a střední podniky.

Úřad pokračoval v zajišťování dvouletého specializačního studia průmyslových práv. Studium v roce 2023 ukončilo kvalifikační zkouškou (profesní kvalifikace Specialista v oboru průmyslového vlastnictví o 7. úrovni Evropského rámce kvalifikace (EFQ, kód: 39-011-T)) 16 posluchačů. Ve školním roce 2023/2024 studium zahájilo 16 nových posluchačů a 23 posluchačů pokračuje ve studiu 2. ročníku.

Účast na výstavách a veletržích nabízí Úřadu efektivní způsob, jak veřejnosti přiblížit své aktivity a systém ochrany průmyslových práv. Z veletrhů, pořádaných v roce 2023, jsme se zúčastnili akcí Střechy Praha a For Interior. Na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně se Úřad opět zapojil do společné expozice českých veřejných institucí, která nesla název Česká národní expozice – #czechia. V zahraničí se Úřad představil na XVI. ročníku mezinárodní výstavy vynálezů INTARG v Katovicích v Polsku, na 75. ročníku mezinárodní výstavy vynálezů a inovací iENA – Ideen-Erfindungen_Neuheiten v německém Norimberku a na 37. ročníku Mezinárodní výstavy vynálezů Tesla Fest v Novém Sadu v Srbsku. Na všech veletržích byly představeny aktivity Úřadu zaměřené na zvyšování povědomí o průmyslověprávní ochraně mezi veřejností, informační produkty a služby.

Webové stránky Úřadu vycházejí z konceptu Design systém gov.cz doporučeného Ministerstvem vnitra pro webové prezentace orgánů veřejné správy. Při tvorbě stránek byly použity současné moderní webové technologie, stránky jsou optimalizovány pro všechny typy mobilních zařízení a splňují pravidla přístupnosti. Velký důraz je kladen na snadnou orientaci na stránkách.

V průběhu roku 2023 zaznamenaly stránky Úřadu více než 337 tisíc návštěv. Nejvíce návštěvníků přicházelo

z ČR, USA, Velké Británie, Slovenska, Číny, Německa, Španělska, Polska a Francie. Nejnavštěvovanějšími stránkami byly národní databáze průmyslových práv.

Coby nástroj neformální komunikace s veřejností využívá Úřad sociální sítě Facebook, Twitter, YouTube a LinkedIn.

Úřad, stejně jako většina zahraničních patentových a známkových úřadů i mezinárodních či regionálních organizací působících v oblasti průmyslového vlastnictví, upřednostňuje publikaci průmyslověprávních i dalších dokumentů online. Patentové a známkové dokumenty jsou volně dohledatelné a přístupné na webových stránkách příslušných úřadů, nebo prostřednictvím globálních databází jako Espacenet spravovaný EPÚ, Patentscope či Madrid Monitor budovaný WIPO a databází eSearch Plus, TMview a DesignView vytvářených EUIPO.

I v době snadné dostupnosti informací na internetu se služby poskytované Úřadem prostřednictvím informačního střediska a studovny pro veřejnost nepřestávají těšit zájmu uživatelů. Služby studovny během roku 2023 využilo 414 návštěvníků. Zaměstnanci v informačním středisku odpovídali na dotazy související s ochranou průmyslového vlastnictví, poskytovali všeobecné informace o jednotlivých institutech průmyslových práv, formálních požadavcích na přihlášky či okolnostech řízení o těchto přihláškách, o správních poplatcích, provádění rešerší a podávání přihlášek prostřednictvím ePortálu. Formou telefonického hovoru nebo během osobních konzultací byly v roce 2023 poskytnuty informace 5 457 zájemcům. V rámci elektronické služby Helpdesk bylo ve stejném roce zodpovězeno 856 dotazů. Studovna pořídila s využitím různých informačních pramenů téměř 1 200 kopií a tisků pro potřeby uživatelů z řad veřejnosti. V rámci služby sledování stavu techniky bylo rozesláno 11 290 kusů patentových dokumentů. Úřad obdržel ze strany státních orgánů, soudů, policie, exekutorů, insolvenčních správců a likvidátorů 1 228 žádostí o rešerše průmyslových práv.

Pokračuje spolupráce na projektu TMview, jehož cílem je poskytovat uživatelům zdarma přístup k informacím o ochranných známkách platných na území EU prostřednictvím jednotného rešeršního rozhraní. Vedle ČR a ostatních členských států EU na projektu spolupracují WIPO a další státy a regionální organizace, jako USA, Japonsko,

Korea, Mexiko, či Turecko. Ke konci roku 2023 obsahovala databáze více než 120 milionů ochranných známek z téměř 80 úřadů. K systému se stále připojují další národní úřady a rozšiřuje se i počet úřadů, v jejichž národních známkách je možné vyhledávat prostřednictvím nástroje pro vizuální vyhledávání. Databáze je volně dostupná na adrese: <https://www.tmdn.org/tmview/welcome>.

Úřad je také zapojen do projektu DesignView, který je zaměřen na zapsané průmyslové vzory. Databáze obsahuje kromě údajů z EUIPO, členských států EU a WIPO také záznamy o vzorech z USA, Číny, Brazílie, Mexika, Japonska či Izraele. Na konci roku obsahovala více než 21 milionů designů chráněných na různých teritoriích světa. Databáze je volně dostupná na adrese: <https://www.tmdn.org/tmdsview-web/welcome>.

V roce 2023 Úřad obdržel celkem 61 017 elektronických podání. Aplikací ePortál bylo přijato a zpracováno 29 504 přihlášek a ostatních podání k řízení o ochraně průmyslových práv. Podání podepsané kvalifikovaným certifikátem (tj. elektronickým podpisem) Úřad přijal 5 237. Elektronicky podaných přihlášek a žádostí bez elektronického podpisu Úřad obdržel celkem 5 723. Do datové schránky Úřadu bylo přijato 20 553 datových zpráv. Z uvedené statistiky vyplývá, že stejně jako v předešlých letech i v loňském roce je stále nejoblíbenějším způsobem podávání přihlášek a ostatních podání aplikace ePortál. Tento způsob podávání je pro přihlašovatele velice komfortní a jednoduchý s možností archivace podání. V případě přihlášení prostřednictvím NIA (Portál národního bodu pro identifikaci a autentizaci) se přihlašovatelem automaticky vygeneruje sleva ze správního poplatku, dle zákona 12/2020 Sb., o právu na digitální služby. Druhým nejvyužívanějším způsobem podání je doručení do datové schránky Úřadu. Pouze 9 % z celkového počtu podání bylo přijato elektronicky bez ověřeného podpisu. Úřad odeslal do datových schránek klientů 52 574 kusů korespondence.

ÚPV je z hlediska financování jednou z kapitol státního rozpočtu. Veškeré příjmy jsou odváděny do státního rozpočtu. V roce 2023 dosáhly celkové příjmy částky 302,7 milionů korun, celkové výdaje ve stejném období činily 218,8 milionu korun. ✓

Zdroj tabulek a grafu: ÚPV

NFT jako výzva právu duševního vlastnictví

JUDr. Nikol Popovská, LL.M.,

Katedra podnikového a evropského práva

Fakulta mezinárodních vztahů, Vysoká škola ekonomická v Praze

1. Úvod

Cílem a zároveň přínosem tohoto článku je přiblížit možná rizika v oblasti duševního vlastnictví související s „NFT“ neboli „non-fungible tokeny“. NFT sice nejsou ničím novým, ale na počátku roku 2021 náhle ovládly celý svět¹. Stála za bohem tohoto fenoménu pandemie v roce 2020, která přesunula téměř vše do virtuálního prostředí? Digitální svět se stal hlavním místem pro setkávání a toto období zcela jistě přispělo k urychlení procesů digitalizace. Téma digitalizace však působí kontroverzně a přináší s sebou také celou řadu otázek.

Vzácné a jedinečné předměty jako mince, známky či baseballové karty bývaly omezeny jen na fyzický prostor. NFT však umožnily přenést tuto vzácnost a jedinečnost do online prostoru.² V roce 2021 dosáhl jejich prodej 25 miliard dolarů. NFT digitálního umělce Beepleho „Everydays: The First 5 000 Days“ se v březnu 2021 prodal v aukčním domě Christie’s za 69,3 milionu dolarů, čímž byl dosažen nový rekord.³ NFT otevřely nový trh s digitálním uměním a následně pokračovaly

dále do spotřebitelského světa módy, filmu a hudby⁴. Do tohoto prostoru vstoupilo také mnoho velkých korporací, jako Nike nebo třeba Starbucks.

Od roku 2022 však lze zaznamenat částečné splasknutí NFT bubliny doprovázené poklesem prodejů. Současný stav celkového trhu s NFT ukazuje na dramatické zpomalení. Nejnovější průzkumy poukazují na fakt, že drtivá většina NFT je téměř bezcenná. V červenci 2023 byla týdenní zobchodovaná hodnota kolem 80 milionů dolarů, což jsou pouhá 3 % jejího maxima ze srpna 2021.⁵ NFT nepopíratelně zažily pád ze svých maxim z roku 2021, přesto lze předpokládat, že NFT přežijí, avšak pravděpodobně dojde k jejich posunu od pouhých sběratelských předmětů na aktiva s hmatatelnou užitečností a významem, jako v případě frakčního vlastnictví nebo třeba digitální identity.

V souvislosti s evolucí technologie blockchainu a NFT se objevuje stále více právních otázek, avšak vzhledem k rychlému vývoji právo nestíhá dostatečně rychle reagovat. NFT jsou neodmyslitelně spjaty s prvkem autenticity, proto nejkritičtější právní otázky souvisejí s právem duševního vlastnictví.

V tomto článku se uplatňuje metoda analýzy platného práva a analýzy vybraného soudního rozhodnutí

1 KAMPAKIS, Stylianos. Non-fungible Tokens as an Alternative Investment – Evidence from CryptoPunks. Online. *The Journal of The British Blockchain Association*. 2022, č. 5(1), s. 1–12. ISSN 2516-3957. Dostupné z: [https://doi.org/10.31585/jbba-5-1-\(2\)2022](https://doi.org/10.31585/jbba-5-1-(2)2022).

2 ÖZTÜRK, Özgün. *Intellectual Property in NFTs and Legal Challenges*. Online. 2023. Dostupné z: <https://doi.org/10.2139/ssrn.4322697>.

3 CHRISTIE’S AUCTIONS & PRIVATE SALES | FINE ART, ANTIQUES, JEWELRY & MORE. *Digital Art & NFTs*. Online. Dostupné z: https://www.christies.com/auctions/christies-encrypted#overview_Nav.

4 GIBSON, Johanna. The thousand-and-second tale of NFTs, as foretold by Edgar Allan Poe. Online. *Queen Mary Journal of Intellectual Property*. 2021, č. 11(3), s. 249–269. Dostupné z: <https://doi.org/10.4337/qmjip.2021.03.00>.

5 HATEGAN, Vlad. Dead NFTs: *The Evolving Landscape of the NFT Market*. Online. Dostupné z: <https://dappgambl.com/nfts/dead-nfts/>.

související s autorským právem, ochrannými známkami a problematikou možného porušení těchto práv v případě NFT. Výchozím bodem je identifikace toho, co je NFT. Přínosem tohoto článku by tedy mělo být vymezení možných právních rizik pro subjekty obchodující s NFT, nebo pro ty, jejichž ochranné známky dosud nebyly rozšířeny na virtuální svět.

2. Co přesně je NFT?

NFT je zkratka pro anglický název „non-fungible token“, v překladu „nezaměnitelný token“. Jde o druh digitálního certifikátu pro ověření vlastnictví aktiv pomocí technologie blockchain. Každé NFT obsahuje jedinečný identifikátor a metadata odkazující na fyzická nebo digitální aktiva, která nelze nahradit ani replikovat, takže NFT lze používat ke zjišťování a sledování vlastnictví jak digitálních, tak fyzických tokenizovaných předmětů.⁶ Před vznikem NFT bylo obtížné určit originalitu digitálních uměleckých děl. Navíc bylo velmi obtížné prokázat vlastnictví těchto děl nebo vlastnictví převést. NFT však tyto překážky odstraní.⁷

NFT je v podstatě jen kód, který je zapsán do blockchainu. Skládá se především z ID tokenu, tedy čísla, které je vygenerováno při jeho vytvoření, a z adresy tzv. „smart kontraktu“⁸ v blockchainu. Právě kombinace těchto dvou prvků obsažených v tokenu jej činí jedinečným. NFT jsou jednoduše tato dvě čísla.

Smart kontrakty lze chápat jako soubor příkazů zanesených ve zdrojovém kódu, které jsou vykonává-

ny prostřednictvím počítačového programu, a to automaticky, nastane-li nějaká předvídaná okolnost.⁹ Existence a obsah smlouvy jsou tak vyjádřeny pomocí určitého programovacího jazyka. Ve smart kontraktu mohou být obsaženy i další informace. Aby bylo snazší spojit NFT s jeho tvůrcem, bývá často uvedena adresa krypto peněženky tvůrce¹⁰. Většina NFT také běžně obsahuje URL adresu místa, kde lze podkladové dílo nalézt.

NFT může samozřejmě obsahovat název díla, jméno autora a mnoho dalších údajů. Je třeba zdůraznit, že token není samotné dílo, ale spíše jedinečný digitální podpis, který je spojen s podkladovým dílem.¹¹

Když mluvíme o vytvoření NFT, hovoříme o „ražbě díla“, nicméně jde o to, že tvůrce jednoduše využije podkladové dílo k vygenerování výše zmíněného přiděleného čísla, které je následně zakódováno do blockchainu. NFT se často přirovnávají k podepsané kopii uměleckého díla. To je nepřesné, protože NFT sám o sobě není kopií, ale spíše podepsanou stvrzenkou za umělecké dílo, kde nejde o vlastnictví samotného díla, ale spíše o vlastnictví stvrzenky.¹² Samozřejmě existuje také NFT, při kterém se celé podkladové dílo přenáší přímo do blockchainu. Zde by se skutečně jednalo o vlastnictví tohoto díla. Těchto případů však není mnoho, protože náklady na uložení dat v blockchainu jsou velmi vysoké.

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že umělecké dílo na jedné straně a token na straně druhé jsou dvě různé věci.

6 IDELBERGER, Florian a MEZEI, Péter. Non-fungible tokens. Online. *Internet Policy Review*. 2022, č. 11(2). ISSN 2197-6775. Dostupné z: <https://doi.org/10.14763/2022.2.1660>.

7 KUGLER, Logan. Non-fungible tokens and the future of art. Online. *Communications of the ACM*. 2021, č. 64(9), s. 19–20. ISSN 1557-7317. Dostupné z: <https://doi.org/10.1145/3474355>.

8 Smart kontrakt není typický smluvní dokument. Je to digitální smlouva, přičemž smluvní podmínky jsou pevně dané. Jedná se spíše o soubor příkazů, které se samy provedou, naplní-li se určité podmínky.

9 KUČERA, Zdeněk. Smart contracts pohledem právníka. Online. *Právní prostor*. 2017. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/smart-contracts-pohledem-pravnika>.

10 Krypto peněženky slouží k uložení kryptoměny a uskutečňování krypto transakcí. Adresa peněženky je obdobou čísla bankovního účtu. Jde o náhodně vygenerovaný řetězec znaků připojený k peněženke. Slouží k přijímání kryptoměnových transakcí do této peněženky a majitel peněženky si může adresu kdykoli vygenerovat.

11 GUADAMUZ, Andres. The treachery of images: non-fungible tokens and copyright. Online. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*. 2021, č. 16(12), s. 1367–1385. ISSN 1747-1540. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab152>.

12 Tamtéž.

3. Vybrané otázky práva duševního vlastnictví související s NFT

3.1 Licence

Vlastnictví NFT neznamená automaticky všechna práva k dílu. Podkladové dílo může být samozřejmě chráněno právy duševního vlastnictví. Způsob, jakým může držitel NFT s příslušným dílem nakládat, by měl být řádně upraven licenční smlouvou. V ideálním případě by autor díla nebo aukční platforma propojili licenční smlouvu s metadaty NFT. Způsob tohoto propojení je však stále předmětem diskuze.

Podle čl. 5 odst. 2 Bernské úmluvy¹³ nepodléhá užívání a výkon autorských práv žádným formalitám. To naznačuje, že vznik a trvání autorského práva nezávisí na splnění formálních podmínek. Práva budou platit tak dlouho, dokud bude dílo podléhat ochraně vnitrostátního práva. Některé jurisdikce však vyžadují určité formality týkající se postoupení těchto práv nebo poskytnutí licence. Vzhledem k tomu, že rozsah těchto formalit není harmonizován, je na každé jurisdikci, aby si podmínky stanovila sama.¹⁴

Například ve Spojeném království vyžaduje zákon o autorských právech, průmyslových vzorech a patentech z roku 1988 (CDPA) převod autorských práv, který je písemný a podepsaný převodcem nebo jeho jménem.¹⁵ Je však vůbec možné, aby tyto požadavky splňoval token?

V českém právu jsou jak osobnostní práva (§ 11 odst. 4 zákona č. 121/2000 Sb., Autorský zákon¹⁶), tak majetková autorská práva (§ 26 odst. 1 autorského zákona) nepřevoditelná. Jediným způsobem, jak může nabyvatel získat právo k výkonu práv duševního vlastnictví, je licenční smlouva. Pokud je udělena výhradní licence,

pak je vyžadována písemná forma. Oprávnění k výkonu těchto práv může být navíc omezeno nebo uděleno pouze pro určité území. Za písemnou formu mezi fyzickými osobami se považuje i prostá písemná elektronická forma (§ 7 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce). Může se tedy jednat i o dva e-maily obsahující tzv. prosté elektronické podpisy jednajících osob, v nichž se strany dohodnou na užití autorského díla.¹⁷

Teoreticky lze do smart kontraktu zakódovat jakýkoli typ smlouvy, ale zda zakódovaný token vůbec může splňovat

Teoreticky lze do smart kontraktu zakódovat jakýkoli typ smlouvy, ale zda zakódovaný token vůbec může splňovat písemný formalismus, je zatím ve všech jurisdikcích pravděpodobně sporné.

písemný formalismus, je zatím ve všech jurisdikcích pravděpodobně sporné. Kromě těchto zatím nezodpovězených otázek, zda je v zemích s převoditelnými autorskými

13 SVĚTOVÁ ORGANIZACE DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ (WIPO). *Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl*. Dostupné z: <https://wipolex.wipo.int/en/text/283693>.

14 GUADAMUZ, Andres. The treachery of images: non-fungible tokens and copyright. Online. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*. 2021, č. 16(12), s. 1367–1385. ISSN 1747-1540. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab152>.

15 Tamtéž.

16 Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen autorský zákon).

17 SRSTKA, Jiří. *Autorské právo a práva související*. Praha: Leges, 2017. ISBN 9788075022400.

právy vůbec možné převést autorská práva nebo je licencovat pomocí NFT někomu jinému, či nikoliv, je podstatné věnovat pozornost tomu, co tvrdí tvůrci NFT a platformem.

Je nepopiratelné, že většina soudních sporů týkajících se NFT se týká porušování práv duševního vlastnictví, zejména pak práv autorských, ale také ochranných známek, kterými se ještě budeme zabývat.

Mnoho platformem NFT začlenilo licence do podmínek regulujících transakce s NFT. Mezi různými licencemi se nejčastější obchodní model na trhu opírá o otevřené licence, které umožňují odvozená díla a komercializaci autorských práv vlastníky NFT, kteří platí licenční poplatky za další prodej držitelům práv duševního vlastnictví.¹⁸

Některé projekty NFT, jako jsou CryptoKitties nebo CryptoPunks, poskytují licenci NFT¹⁹, která vlastníky NFT nevyhradně licencuje práva včetně obecného

bezplatného užití, ale také komerčního užití do určité předem stanovené výše.²⁰

Další projekty NFT nebo tržiště používají jiný přístup, kdy držitelé práv duševního vlastnictví výhradně licencují nebo převádějí svá práva na vlastníky NFT. Například Bored Ape Yacht Club (BAYC) slibuje vlastníkům NFT veškerá práva, která se na umělecká díla vztahují.²¹

Je nepopiratelné, že většina soudních sporů týkajících se NFT se týká porušování práv duševního vlastnictví, zejména pak práv autorských, ale také ochranných známek, kterými se ještě budeme zabývat. Proto jsou otázky duševního vlastnictví nepochybně hlavním problémem v komunitách NFT.²²

3.2 Právo na odměnu při opětovném prodeji originálu díla

Autorům uměleckých děl přísluší tzv. „Droit De Suite“, tedy právo na dodatečnou odměnu. Dle § 24 odst. 1 a odst. 2 autorského zákona v případě, že originál uměleckého díla je dále prodáván za kupní cenu, která činí 1 500 EUR a více, a jestliže se takového prodeje jako prodávající, kupující nebo zprostředkovatel účastní provozovatel galerie, dražebník nebo jiná osoba, která soustavně obchoduje s uměleckými díly, tedy obchodník, pak má autor v souvislosti s každým dalším prodejem díla právo na odměnu. Tuto dodatečnou odměnu je povinen platit prodávající a obchodník společně a nerozdílně.²³

NFT představují technologickou revoluci zejména pro právo na odměnu při opětovném prodeji. Mnoho NFT automaticky zahrnuje deseti až dvacetiprocentní odměnu zakódovanou v základním smart kontraktu, takže při dalším prodeji se automaticky spustí výplata odměny. Odměny za další prodej jsou vypláceny přímo do

18 WANG, Runhua; LEE, Jyh-An a LIU, Jingwen. Thriving NFTs in the Shadow of IP Law. Online. *American Business Law Journal*. 2023, č. 61. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=4475077>.

19 ANTHONY, Daniel. *Commercializing NFTs – Generating Value from Digital Assets and Intellectual Property Rights*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.jdsupra.com/legalnews/commercializing-nfts-generating-value-1110648/>.

20 *NFT License*. Online. Dostupné z: <https://www.nftlicense.org/>.

21 BAYC. Online. Dostupné z: <https://boredapeyachtclub.com/#/terms>.

22 WANG, Runhua; LEE, Jyh-An a LIU, Jingwen. Thriving NFTs in the Shadow of IP Law. Online. *American Business Law Journal*. 2023, č. 61. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=4475077>.

23 Toto právo je harmonizováno Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětovný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, přičemž některé detaily vnitrostátních úprav se liší, např. minimální kupní cena.

digitální peněženky umělce, místo toho, aby se spoléhalo na dodržování pravidel jednotlivými kupujícími. Navíc je odměna založena na hrubé částce realizované v důsledku dalšího prodeje tokenu.²⁴

3.3 Ochranné známky a NFT

Jak Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO), tak Úřad Spojených států pro patenty a ochranné známky (USPTO) zaznamenaly rostoucí počet žádostí obchodních společností o registraci ochranných známek pro své virtuální výrobky v tzv. „metaversu“, tedy ve virtuálním prostředí. Do virtuálního světa vstupuje např. americký obchodní řetězec Walmart, který chce vytvořit svou vlastní kryptoměnu a kolekci NFT. V budoucnu se chystá také vyrábět a prodávat virtuální zboží. Dalším příkladem je německý výrobce gumových medvídků Haribo, který si v dubnu minulého roku zaregistroval u Úřadu Spojených států pro patenty a ochranné známky přihlášku ochranné známky související s NFT. Přihláška zahrnuje mj. stahovatelné zvukové a obrazové nahrávky, digitální avatary a kreslené filmy týkající se sladkostí.²⁵

Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví řadí virtuální výrobky do třídy 9 a tuto třídu také doplňuje o nové výrobky „stahovatelné digitální soubory autentizované pomocí nezaměnitelných tokenů“. V aktualizovaných pokynech pro přihlášky ochranných známek uvádí Úřad svůj přístup ke klasifikaci NFT, virtuálního zboží a virtuálních služeb. Uvádí, že pojem „virtuální zboží“ postrádá jasnost a přesnost a musí být blíže specifikován, zatímco pojem NFT jako takový není přijatelný a musí být blíže specifikovat položku, ke které se vztahuje.²⁶

Úřad Spojených států pro patenty a ochranné známky eviduje také rostoucí zájem o patentovou ochranu NFT. Patenty chrání vynálezy, včetně vynálezů souvisejících s kryptoměnami a blockchainem, např. nové způsoby ražby kryptoměn.

Značka Nike jako jedna z prvních získala od Úřadu Spojených států pro patenty a ochranné známky patent na tenisky „CryptoKicks“. Patent obsahuje systém, pomocí kterého lze blockchain použít k propojení kryptograficky zabezpečených digitálních aktiv s fyzickým produktem, v tomto případě sportovní obuvi. Nike má v úmyslu také pomocí tohoto systému na blockchainu sledovat vlastnictví a ověřovat pravost svých tenisek. Při koupi páru CryptoKicks obdrží kupující také digitální aktivum připojené k jedinečnému identifikátoru dané boty.²⁷

4. Soudní spor Hermès vs. Rothschild²⁸

Rychlý nárůst přihlášek k registraci ochranných známek však znamená také nárůst vznikajících problémů s ochrannými známkami týkajícími se NFT. Známé značky jako Nike nebo třeba luxusní módní dům Hermès již o tyto ochranné známky vedou soudní spory.

Módní dům Hermès podal v lednu roku 2022 žalobu na umělce Masona Rothschilda u soudu ve Spojených státech, v níž uplatnil nároky z porušení práva k ochranné známce, rozmělnění ochranné známky, ale také ze cybersquattingu²⁹ a nekalé soutěže. Rothschild vytvořil

24 NOH, Megan E.; ODENKIRK, Sarah C. a SHIONOIRI, Yayoi. GM! Time to Wake Up and Address Copyright and Other Legal Issues Impacting Visual Art NFTs. Online. *The Columbia Journal of Law & the Arts*. 2022, č. 45(3). ISSN 2161-9271. Dostupné z: <https://doi.org/10.52214/jla.v45i3.10007>.

25 AGARAJAN, Shalini. *These 5 Companies Have Filed Web3 or NFT Patents*. Online. 2023. Dostupné z: <https://blockworks.co/news/web3-patents-companies-filing>.

26 *The 2023 EUIPO Guidelines*. Online. Dostupné z: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/guidelines/Summary_guidelines_edition_2023_en.pdf.

27 *Nike now holds patent for blockchain-based sneakers called 'CryptoKicks'*. Online. 2019. Dostupné z: <https://thenextweb.com/news/nike-blockchain-sneakers-cryptokick-patent>.

28 *Hermes International v. Rothschild, U.S. District Court for the Southern District of New York, No. 1:22-cv-00384*. Online. Dostupné z: <https://fingfx.thomsonreuters.com/gfx/legaldocs/akpeqbabbpr/HERMES%20NFTS%20LAWSUIT%20pi.pdf>.

29 Cybersquatting spočívá v registraci doménového jména, jež je shodné nebo zaměnitelné s ochrannou známkou, firmou nebo obchodní značkou jiného, pokud držitel doménového jména nemá žádné legitimní záměry s předmětnou doménou a registroval doménové jméno ve zlé víře.

digitální repliky ikonických kabelek Birkin a použil kolekci stovky NFT nazvaných „MetaBirkins“ k autentizaci těchto digitálních obrázků.

Rothschild ve svém vyjádření tvrdil, že digitální obrázky kabelek Birkin jsou uměním, a proto mají nárok na ochranu, pokud výslovně neuvádí spotřebitele v omyl. Rothschild tvrdí, že ústava Spojených států mu dává právo vytvářet a prodávat umělecká díla zobrazující „Birkinky“, stejně jako umělci Andymu Warholovi dala právo vytvářet a prodávat umělecká díla zobrazující plechovky Campbellovy polévky.³⁰

Naproti tomu Hermès tvrdil, že NFT byly jednoduše nelicencovaným digitálním využíváním jeho exkluzivních ochranných známek. Hermès jednání Rothschilda považoval za parazitování na své pověsti a klamání spotřebitele ohledně původu NFT tokenů.

Soudní spor byl hojně sledován především proto, že je jedním z prvních, který se soustředí na ochranné známky ve vztahu k NFT, a také proto, že se zaměřuje na klíčové otázky, jako třeba v jakém rozsahu se práva k ochranným známkám ve „fyzickém“ světě rozšiřují na svět virtuální.³¹

Soud konstatoval, že Rothschildovo dílo sice může být formou uměleckého vyjádření, ale jeho cílem bylo zmást potenciální spotřebitele. Soud také uvedl, že použití jména MetaBirkins je zavádějící a klamavé, pokud by ve veřejnosti vyvolalo domněnku, že Hermès užívání povolilo, a zároveň zmínil případy, kdy spotřebitelé na sociálních médiích poukazovali na nejasnost, zda Hermès byl nějak spojen s kolekcí NFT MetaBirkins. Časopisy jako Elle a The New York Post také chybně informovaly o tom, že Hermès spolupracoval s Rothschildem na představení kolekce NFT MetaBirkins.

Nakonec soud v červnu 2023 rozhodl, že Rothschild je odpovědný za porušení ochranné známky, rozmělnění ochranné známky a cybersquatting, a přiznal společnosti Hermès odškodné. Soud také vyhověl žádosti Hermès

o trvalý soudní zákaz Rothschildovi používat ochrannou známku Birkin nebo jinak uvádět veřejnost v omyl ohledně zdroje NFT MetaBirkins. Soud dále nařídil, aby Rothschild převedl doménu metabirkins.com na společnost Hermès, ale nenařídil převod NFT s odůvodněním, že užší soudní zákaz napravuje případné pokračující matení spotřebitelů a zároveň se vyhýbá případným ústavním problémům, protože MetaBirkins NFT jsou alespoň v některých ohledech uměleckými díly.

Přestože tedy Hermès nemá zapsané ochranné známky zahrnující virtuální výrobky a služby, je možné na závěr shrnout, že dle výše uvedeného soudního rozhodnutí má být poskytnuta ochrana i ve virtuálním světě.

5. Závěr

Vzestup NFT způsobil revoluci na trhu s uměním i mimo něj. Tento trend přilákal velkou pozornost médií a také investorů, kteří investovali obrovské množství peněz. Nadšení postupně opadá, ale kdo ví, třeba se ještě tato technologie stane součástí našeho života v budoucnosti v jiné podobě.

Otázkou však zůstává aplikace práva a zejména práva duševního vlastnictví na tuto vývojovou tendenci. Jako vždy v historii, když se objeví nová technologie, kterou zákon nepředvídá. Zatímco technologie se rychle vyvíjí, legislativa nestačí na tyto změny včas reagovat. Soudy zatím také nezaujaly jednoznačná stanoviska.

Dokud tato problematika nebude upravena legislativou nebo pokryta příslušnými soudními rozhodnutími, musí si osoby působící v této oblasti být vědomy rizik, zejména toho, že ne všechny NFT mohou obsahovat licenci nebo ujednání o postoupení práv duševního vlastnictví, a i když ano, nemusí splňovat požadavky příslušných právních předpisů. Pokud mají v plánu rozšířit své působení také do virtuálního světa, pak je třeba vřele doporučit rozšíření registrace ochranných známek, případně patentů, také do tohoto prostoru. ✓

30 MoMA: Andy Warhol. *Campbell's Soup Cans. 1962*. Online. In: Dostupné z: https://www.moma.org/learn/moma_learning/andy-warhol-campbells-soup-cans-1962/.

31 Hermès v. Rothschild: A Timeline of Developments in a Case Over Trademarks, NFTs. Online. *The Fashion Law*. 2023. Dostupné z: <https://www.thefashionlaw.com/hermes-v-rothschild-a-timeline-of-developments-in-a-case-over-trademarks-nfts/>.

Ochrana zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky v Evropské unii

Nová právní úprava chráněných označení původu a zeměpisných označení v Evropské unii pro řemeslné a průmyslové výrobky.

JUDr. Iva Koutná,

ředitelka odboru ochranných známek

Úřadu průmyslového vlastnictví

Základní důvody nové právní úpravy

Dne 27. 10. 2023 bylo v Úředním věstníku Evropské unie publikováno nové nařízení EP a Rady (EU) ze dne 18. 10. 2023 č. 2023/2411 o ochraně řemeslných a průmyslových výrobků a o změně nařízení (EU) č. 2017/1001 a (EU) č. 2019/1753 (dále jen nařízení NON AGRI), jehož plná účinnost byla (kromě ustanovení čl. 19 odst. 1 a 2, čl. 35 odst. 1, čl. 37 odst. 7, článků 67, 68 a 69 a čl. 71 odst. 2, která jsou již účinná od 16. 11. 2023) stanovena ke dni 1. 12. 2025.

Tento legislativní akt završil mnohaleté úsilí vytvořit pro území Evropské unie (dále jen EU) jako celku jednotný, vyčerpávající systém právní ochrany pro označení původu a zeměpisná označení. Nyní tedy jakýkoliv výrobek, jehož jakost, pověst či jiná unikátní vlastnost je dána jeho

zeměpisným původem, může získat právní ochranu svého názvu, a tím poskytnout jeho výrobcům výhodnější postavení na trhu a spotřebitelům zaručit vysoce kvalitní zboží.

Označení původu jako typ průmyslového práva byl zaveden již Pařížskou unijní úmluvou na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883 v jejím článku 1 odst. 2.¹ K rozvoji později přispělo zavedení mezinárodní ochrany přijetím Lisabonské dohody na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu (dále jen Lisabonská dohoda) v roce 1958². Rozšíření této ochrany do národních právních řádů však ve světě neprobíhalo tak intenzivně a rovnoměrně jako například u ochranných známek.

Trochu atypický byl vývoj na území Evropy od druhé poloviny minulého století. V některých evropských státech, včetně České republiky (tehdy Československa), byly přijímány zvláštní právní předpisy na ochranu označení původu a zeměpisných označení³. Tyto státy se stávaly i součástí systému mezinárodní ochrany podle Lisabonské dohody. Po vzniku EU (dříve Evropského

- 1 Předmětem ochrany průmyslového vlastnictví jsou patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory nebo modely, tovární nebo obchodní známky, známky služeb, obchodní jméno a **údaje o provenienci zboží nebo označení jeho původu**. Dalším úkolem ochrany průmyslového vlastnictví je též potlačování nekalé soutěže.
- 2 Lisabonská dohoda na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu ze dne 31. října 1958, revidovaná ve Stockholmu dne 14. července 1967, změněná dne 28. září 1979 (vyhlášená pod č. 67/1975, ve znění vyhlášky č. 79/1985 Sb.).
- 3 Zákon č. 159/1973 Sb. ze dne 12. prosince 1973 o ochraně označení původu výrobků (zrušen), zákon č. 452/2001 Sb. ze dne 29. listopadu 2001 o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

společenství) posilovala snaha rozšířit tento typ ochrany i na unijní úroveň, tedy jediným zápisem do příslušného rejstříku zajistit ochranu označení původu či zeměpisnému označení na území Evropské unie jako celku. Dělo se tak ale postupně přijímáním samostatných nařízení, která poskytovala ochranu pouze vybraným druhům zemědělských produktů. Tedy nikoliv komplexním právním aktem v oblasti průmyslových práv, ale jako součást režimu jakosti zemědělských produktů v unijní zemědělské legislativě⁴. I když Evropská komise v posledních letech deklaruje zájem na harmonizaci a sloučení této roztržité legislativy, dodnes existují zvláště nařízení pro ochranu označení původu a zeměpisných označení pro potraviny a zemědělské produkty, pro vína, aromatizované vinné produkty a pro lihoviny (dále jen AGRI nařízení). K nim se tedy nyní připojuje nové nařízení pro řemeslné a průmyslové výrobky (CIGI). V horizontu týdnů až měsíců přibude další „složující“ nově stávajících AGRI nařízení. Obě tato nová nařízení (AGRI a CIGI) se s konečnou platností vypořádají v rámci svých

přechodných ustanovení s tím, aby již na unijní úrovni nezůstal žádný segment trhu bez možnosti využít tohoto typu průmyslově právní ochrany. Důležité je v souvislosti s tím zmínit, že např. minerální soli a minerální vody, doposud považované za nezemědělské komodity, budou přijetím novely AGRI nařízení spadat pod zemědělské produkty.

I v oblasti mezinárodní ochrany se EU při snaze o dosažení své výlučné pravomoci musela vypořádat se svými závazky. Po revizi Lisabonské dohody, jež byla završena přijetím Ženevského aktu⁵, který vstoupil v platnost v únoru 2020, se členem mezinárodního systému (dále jen Lisabonský systém) stala i EU jako mezivládní organizace. S tím souviselo přijetí nařízení EP a Rady (EU) č. 2019/1753 a rozhodnutí Rady (EU) č. 2019/1754⁶, jimiž se mimo jiné podařilo nastavit vztahy a vypořádat vzájemně závazky členských států EU, které zůstávají i nadále členy Lisabonského systému⁷ a EU jako celku.

-
- 4 **Přehled aktuálních unijních předpisů týkajících se označení původu a zeměpisných označení zemědělských produktů:**
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin;
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007;
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/787 ze dne 17. dubna 2019 o definici, popisu, obchodní úpravě a označování lihovin, používání názvů lihovin v obchodní úpravě a při označování jiných potravin, ochraně zeměpisných označení lihovin, používání lihu a destilátů zemědělského původu při výrobě alkoholických nápojů a o zrušení nařízení (ES) č. 110/2008;
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2117, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, nařízení (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, nařízení (EU) č. 251/2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a nařízení (EU) č. 228/2013, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch nejvzdálenějších regionů Unie;
Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 664/2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012;
Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/891 ze dne 1. dubna 2022, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 664/2014;
Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 668/2014 ze dne 13. června 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin;
Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/892 ze dne 1. dubna 2022, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 668/2014;
Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/33 ze dne 17. října 2018, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013;
Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/34 ze dne 17. října 2018, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013;
Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1235 ze dne 12. května 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/787;
Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1236 ze dne 12. května 2021, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/787.
- 5 **Ženevský akt Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních.**
- 6 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 ze dne 23. října 2019 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních, Rozhodnutí rady (EU) č. 2019/1754 o přistoupení Evropské unie k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označení.
- 7 **S účinností ode dne 2. září 2022 se Česká republika stala smluvní stranou Ženevského aktu.**

V důsledku popsaného vývoje tak bezpochyby zaniká jakákoliv možnost ochrany označení původu a zeměpisných označení na úrovni členských států EU. I když jsou všechna unijní nařízení přímo použitelnými právními předpisy, jejich adaptace si přesto vyžaduje částečné provedení do vnitrostátních právních předpisů. Bude tedy nezbytné přijmout novelu zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu, ve znění pozdějších předpisů, a tím také s konečnou platností zrušit národní ochranu označení původu a zeměpisných označení.

Cíle a pravidla nové právní úpravy NON AGRI

CIGI nařízení vychází plně z koncepce unijní ochrany označení původu a zeměpisných označení zemědělských produktů.

Pro řemeslné a průmyslové výrobky nařízení pro zjednodušení používá pouze definici „zeměpisné označení“, kterým se rozumí i v minulosti na národní či mezinárodní úrovni chráněné označení původu. Podle mého názoru je jen otázkou času, kdy se terminologie ustálí pouze na tomto jednom pojmu, který pod sebe zahrne obě definice, označení původu i zeměpisné označení (podobně je již zavedena ochrana pouze zeměpisných označení pro lihoviny).

Cílem zavedení zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky je, stejně jako v případě zemědělských produktů, poskytnout na úrovni EU účinnou ochranu výjimečným výrobkům, které jsou pevně spjaté se svým zeměpisným původem, jejich unikátnost vychází z lidského umu a tradice předávané z generace na generaci či je dána lokálními přírodními faktory (zdroje, suroviny). Ochrana umožní lépe čelit zneužívání, napodobování výrobků, může pomoci udržet zaměstnanost, udržet sociální a kulturní rozvoj oblasti včetně cestovního ruchu, přinést vyšší zisky výrobcům a jistotu kvality zákazníkům.

Zeměpisným označením se rozumí název řemeslného nebo průmyslového výrobku, který by měl splňovat tři základní podmínky. Musí pocházet z konkrétní zeměpisné oblasti, jeho jakost, pověst nebo jinou vlastnost lze objektivně odvodit především z vymezené oblasti a aspoň jeden výrobní krok by měl ve vymezené oblasti probíhat (čl. 6 nařízení).

CIGI nařízení vychází plně z koncepce unijní ochrany označení původu a zeměpisných označení zemědělských produktů.

Žadatelem o zápis do rejstříku by mělo být uskupení výrobců, ve výjimečných případech může být žadatelem jediný výrobce (čl. 8). Systém je samozřejmě otevřen výrobcům z území Evropské unie i třetích zemí.

Součástí žádosti o zápis je specifikace výrobku a jednotný dokument (její stručnější výtah). Specifikace musí obsahovat taxativně vyjmenované náležitosti (čl. 9), zejména název, druh a popis výrobku, vymezení území, popis výrobních metod a postupů, důkazy prokazující zeměpisný původ výrobku a informace dokládající souvislost mezi vlastnostmi výrobku a jeho zeměpisným původem.

Proces vedoucí k zápisu v unijním rejstříku má dvě fáze, vnitrostátní a unijní.

Členské státy musí určit příslušný orgán veřejné moci, který bude žádosti o unijní zápis přijímat, posoudí jejich opodstatněnost, zajistí vnitrostátní námitkové řízení, postoupí rozhodnutím žádost evropské autoritě a elektronicky a trvale zveřejní specifikaci výrobku (čl. 13–16). Takovým orgánem v České republice je a nezpochybnitelně bude i pro řemeslné a průmyslové výrobky Úřad průmyslového vlastnictví. Evropskou autoritou, která bude rozhodovat o unijní ochraně, však nebude Evropská komise, jako v případě zemědělských produktů, ale Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO), který tak vedle ochranných známek EU a průmyslových vzorů Společenství nabývá novou kompetenci. Z tohoto dvoufázového postupu může členský stát získat na základě své žádosti a rozhodnutí Evropské komise výjimku (čl. 7 odst. 2). Důvodem může být, že v tomto členském státě dosud žádná národní

právní ochrana zeměpisných označení neexistovala a zájem o tu unijní se dá odhadovat jako minimální. V takovém případě se žádost pocházející z tohoto členského státu bude podávat přímo u EUIPO (čl. 19).

Druhá fáze řízení před EUIPO zahrnuje posouzení opodstatněnosti žádosti s přihlédnutím k výsledkům vnitrostátního řízení, námitkové řízení pro účastníky z jiných zemí,

Rozsah ochrany zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků je v podstatě identický s jeho vymezením v AGRI nařízeních, zapsaná označení jsou chráněna proti neoprávněnému používání, napodobování, připomínání, a všem klamavým praktikám. Explicitně je v nařízení vyjádřeno, že se ochrana týká i virtuálního prostoru (zejména elektronického obchodování), doménových jmen a tranzitu zboží (čl. 40).

Co se týče symbolů a označování řemeslných a průmyslových výrobků zeměpisným označením, drží se nařízení již zavedeného způsobu pro zemědělské produkty, tedy modrožlutého loga, zkratky CHZO nebo slovního vyjádření „chráněné zeměpisné označení“ (čl. 48).

Kontrola a prosazování práva

Důležitou součástí CIGI nařízení je část věnující se kontrole výrobků se zeměpisným označením (čl. 49–62). Evropská legislativa dbá na to, aby v případě získání právní ochrany na území EU bylo toto průmyslové právo nejen dobře vymahatelné proti jeho porušovatelům, ale aby i samotní výrobci dodržovali soulad se specifikací těchto unikátních výrobků. Pro tyto účely musí každý členský stát určit úřední autoritu, která bude kontrolní činností pověřena. Kontrolní činnost v sobě zahrnuje dvě základní kompetence, ověření souladu se specifikací před uvedením výrobku na trh, jeho periodické opakování každé tři roky a kontroly řádného používání zeměpisného označení po uvedení na trh, a to z vlastního podnětu kontrolních orgánů či z podnětu zainteresovaných osob. V případě ověřování souladu výrobku se specifikací před jeho uvedením na trh přichází nařízení s novinkou, která má tuto část kontrol zjednodušit. Jde o možnost zavedení tzv. Vlastního prohlášení (čl. 51), kterým sám výrobce potvrdí dodržování souladu výrobku se specifikací. Prohlášení předloží výrobce určenému kontrolnímu orgánu, ten zkontroluje alespoň to, že jsou informace v něm úplné a konzistentní, a vydá osvědčení, které opravňuje výrobce používat zeměpisné označení a uvádět na trh výrobek v souladu se specifikací. Kdo bude určen kontrolním orgánem pro řemeslné a průmyslové výrobky v České republice, bude ještě předmětem meziresortního jednání v rámci chystané novelizace národního práva. Jistě se přitom bude vycházet z již zavedeného a fungujícího systému kontrol v oblasti porušování práv duševního vlastnictví

Pro účely konzultací v rámci řízení před EUIPO bude zřízen poradní výbor z expertů nominovaných členskými státy. Podrobnosti fungování a složení poradního výboru ještě upraví jeho jednací řád (čl. 35).

než je země původu výrobku, a rozhodnutí o zápisu nebo o zamítnutí žádosti (čl. 21–30). Proti rozhodnutí EUIPO může podat kdokoliv, kdo by byl takovým rozhodnutím nepříznivě dotčen, odvolání do dvou měsíců od zveřejnění rozhodnutí. O odvolání rozhodují odvolací senáty EUIPO (čl. 33). Pro účely konzultací v rámci řízení před EUIPO bude zřízen poradní výbor z expertů nominovaných členskými státy. Podrobnosti fungování a složení poradního výboru ještě upraví jeho jednací řád (čl. 35).

Nařízení obsahuje obdobně i postupy pro podání žádosti o změnu specifikace nebo návrhu na zrušení zeměpisného označení (čl. 31, 32).

EUIPO povede rejstřík chráněných zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky (čl. 37).

a analogicky z již určených kontrolních orgánů pro zemědělské produkty (Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Veterinární správa a Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský).

Přechodná ustanovení

Pro některé členské státy EU, Českou republiku nevyjímaje, jsou podstatná přechodná ustanovení (čl. 70) a s tím související novela nařízení (EU) č. 2019/1753 (čl. 64).

Po zavedení výlučné unijní kompetence je respektováno, že v některých členských státech byly před jejím přijetím již chráněny na národní úrovni zeměpisná označení pro řemeslné a průmyslové výrobky. V případě zájmu ze strany jejich výrobců bude zaručena kontinuita této ochrany přechodem na ochranu unijní za splnění určitých podmínek. Tím je dodržení lhůty, ve které musí členské státy Evropské komisi a EUIPO oznámit zeměpisná označení, pro která mají zájem zachovat ochranu (lhůta je jeden rok od nabytí účinnosti CIGI nařízení, tj. do 1. 12. 2026) a úspěšnost současně s tím podané žádosti o unijní zápis. Žádost o unijní zápis se posoudí standardně podle příslušných ustanovení CIGI nařízení s výjimkou článků o námitkách a připomínkách v unijní fázi řízení, které se nepoužijí.

V případě, že zeměpisná označení byla zároveň chráněna mezinárodním zápisem podle Lisabonské dohody, je možné i tuto mezinárodní ochranu kontinuálně zachovat. Nezbytnou podmínkou je opět dodržení lhůty, ve které musí členský stát oznámit EUIPO vůli výrobce podat žádost o unijní zápis zeměpisného označení, podání žádosti (lhůta je do 1. 12. 2026) a úspěšnost žádosti. Poté, je-li členský stát zároveň členem Ženevského aktu, musí výrobce do jednoho roku od unijního zápisu podat žádost o mezinárodní zápis podle Ženevského aktu, čímž dojde k zachování již existující mezinárodní ochrany podle Lisabonské dohody a její rozšíření o země Ženevského aktu (čl. 11 odst. 3 nařízení (EU) č. 2019/1753).

Pro úplnost je třeba připomenout, že pro všechna v minulosti chráněná zeměpisná označení na národní úrovni, u kterých se nevyužijí výše popsané přechodné mechanismy, zanikne národní ochrana ke dni 1. 12. 2026 a s tím automaticky i případná ochrana mezinárodní. To nicméně nevyklučuje možnost kdykoliv poté o unijní, potažmo mezinárodní

ochranu požádat znovu, jen samozřejmě bez možnosti zachování kontinuity s původní ochranou národní.

Bude určitě zajímavé sledovat, jak se k této nové situaci postaví současní i potenciální výrobci řemeslných a průmyslových výrobků chráněných nyní v České republice. Takových zeměpisných označení je celá řada (např. Český granát, Jablonecká bižuterie, Železnobrodské figurky, Vamberecká krajka, Karlovarský porcelán, Český křišťál, Chodská keramika, Vizovické pečivo). A možná se časem přidají i nová označení, která na svou příležitost teprve čekají.

Závěr

Z výše uvedeného je zřejmé, že nová právní úprava v EU nepřináší do oblasti průmyslových práv v zásadě nic neobvyklého, logicky navazuje na již existující legislativu pro označení původu a zeměpisná označení zemědělských produktů, používá shodnou terminologii, shodné podmínky pro zápis označení do rejstříku, téměř shodný postup pro vyřizování žádostí, shodný rozsah a důsledky ochrany, zavádí obdobné kontrolní mechanismy a nabízí možnost zachování kontinuity stávajících národních zápisů. Samozřejmě bude třeba ještě přijmout prováděcí nařízení.

Jistý stín pochybnosti ale zůstává. Zejména s ohledem na současně v brzké době očekávanou další novelu všech AGRI nařízení, která doplňuje stávající a opět jen z části sjednocenou úpravu o modernizační prvky, jako jsou důraz na posílení spolupráce výrobců, větší aktivita odpovědných orgánů v pomoci výrobcům a jejich sdružením, environmentální přístup při výrobě a prodeji, zdůraznění ochrany práv ve virtuální realitě apod. Proč nebylo doposud na úrovni odpovědných unijních orgánů průchodné, aby se evropská právní úprava sloučila do jediného nařízení bez ohledu na odvětví výrobků, aby byla určena jediná evropská autorita pro rozhodování o ochraně, jediný rejstřík unijních zeměpisných označení? Snaha o dosažení jednotného a vyčerpávajícího systému je prozatím korunována spíše nepřehledností v podobě množství samostatných nařízení, jejich prováděcích nařízení a nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci a jejich minulých a budoucích novel. Přejme si tedy, aby tento stav nebyl zároveň odrazujícím faktorem pro řadu poctivých, často malých a středních podnikatelů v cestě za získáním deklarovaných výhod tradiční ochrany zeměpisného původu výrobků. ✓

Evropské právo

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 255/22

Toto rozhodnutí se týká stížnosti podané oponentem proti sdělení odporové divize o odmítnutí úpravy textu rozhodnutí a protokolu z ústního jednání. Oponent požadoval, aby rozhodnutí obsahovalo důvody týkající se novosti nové hlavní žádosti a některé opravy protokolu.

I když má senát pochybnosti o tom, že toto sdělení představuje rozhodnutí ve smyslu článku 106 EPC, ponechává stranou otázku přípustnosti této stížnosti, aby se zaměřil na podstatu věci.

Rozhodnutí odporové divize ponechat patent v pozměněné podobě lze opravit v rámci Pr. 140 EPC: opravit může pouze chyby ve vyjádření, přepisu a zjevné chyby. Použití slovesa „může“ ukazuje, že oprava není povinná, ale je na uvážení rozhodovacího orgánu. V tomto případě odporová divize uznala, že nadpis měl znít „§ 54 – novost“ namísto „§ 54 – vynálezská činnost“, přesto nepovažovala za vhodné rozhodnutí opravovat. Senát ale nevidí důvod zasahovat do způsobu, jakým odporová divize uplatnila svou diskreční pravomoc.

Senát totiž nemá v kompetenci korigovat důvody rozhodnutí jednak proto, že v takové situaci záleží především na záměru rozhodovacího orgánu (zde odporové divize, a je tedy na ní, aby takovou opravu provedla), a jednak proto, že důvody rozhodnutí lze napadnout pouze v rámci stížnosti proti tomuto rozhodnutí, nikoli proti odmítnutí opravy uvedeného rozhodnutí. K neuvedení odůvodnění rozhodnutí lze přihlídnout ve stížnosti proti tomuto rozhodnutí, přičemž toto opomenutí lze považovat zejména za vadu řízení.

Senát tak nemohl potvrdit existenci zjevné chyby v rozhodnutí.

K otázce opravy protokolu senát poznamenal, že ji nestanoví EPC, ale že senáty uznaly právo stran mít možnost nechat jej opravit osobou, která jej sepsala. Senáty však nemají pravomoc opravovat protokoly, za jejichž vyhotovení a ověření odpovídá druhý člen odporové divize a její předseda (čl. 124 EPC). Senát, jehož členové se ústního jednání neúčastnili, rozhodně nemůže tyto osoby nutit k tomu, aby přezkoumaly to, co považovaly za korektní prezentaci průběhu ústního jednání.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 532/20

Majitel patentu podal v průběhu ústního jednání ve stížnostním řízení pomocnou žádost A odpovídající kombinaci nároků 1, 4 a 8 uděleného patentu.

Tvrdil, že se nejedná o změnu ve stížnosti ve smyslu článku 13 RPBA, ale vlastně o pouhé vypuštění ostatních nároků uděleného patentu. Senát proto neměl pravomoc ji do řízení nepřipustit.

Senát s tímto názorem nesouhlasil. Připustil sice, že v některých rozhodnutích měly senáty za to, že vypuštění nezávislých nebo závislých nároků nebo dokonce alternativ v nárocích nebylo považováno za změnu ve stížnosti, zejména pokud to nezměnilo povahu diskuse a právního a faktického rámce. V kontextu to tedy vedlo ke zjednodušení postupu bez zavádění nových předmětů k projednávání. Žádné z těchto rozhodnutí se však nezabývalo případem vypuštění všech nezávislých nároků.

Senát je k tomuto přístupu rovněž zdrženlivý a spíše se domnívá, že se ve všech případech jedná o změnu ve stížnosti. Skutečnost, že tato změna pouze omezuje projednávané body, by pak byla kritériem, které je třeba vzít v úvahu pro přípustnost, nebo dokonce představovat výjimečné okolnosti ve smyslu čl. 13 odst. 2 RPBA.

V daném případě nová žádost jasně zavádí nové předměty, které musí být projednány. Běžně se v žádostech nezkoumá každý závislý nárok. Protože znaky nároků 4 a 8 nebyly nikdy předtím diskutovány, tato žádost představuje „nový případ“, a neměla by být proto připsána do řízení.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 450/20

Přístroj pro odstranění trombu z krevní cévy zejména zahrnoval zkosenou část trvale připojenou k vodičímu drátu 7.

V souvislosti s posuzováním novosti ve světle dokumentu D4 obě strany dospěly k závěru, že popis patentu umožňuje dva různé výklady pojmu „trvale upevněno“.

Senát k tomu uvedl, že popis patentu tento pojem přesně nedefinuje. Lze jen předpokládat, že fixace trvá určitou dobu, ale ne nutně nekonečnou, což by nedávalo smysl, protože ve fyzickém světě nic není věčné.

Podle senátu vhodným kritériem pro stanovení délky požadované „trvalé fixace“ při použití přístroje je: fixace, která trvá dostatečně dlouho, aby umožnila odstranění trombu, která však nevyklučuje možnost odpojení uživateli.

Pouhá skutečnost, že dokument D4 je citován v úvodu patentu jako popisující oddělitelný spojovací prvek, neznamená, že je automaticky vyloučen z rozsahu ochrany.

Pokud lze popis a výkresy použít k výkladu znaku nároku, nelze je na druhé straně použít k výkladu znaku, pozitivního nebo negativního, který se tam nevyskytuje (T 1473/19). Přihlášku, jak byla podána (která zmiňovala trvalý nebo oddělitelný mechanismus), tak nelze použít k výkladu uděleného patentového nároku.

Senát dále připomněl, že není vázán výklady stran a může si vypracovat vlastní výklad nároku, i když v řízení *inter partes* by to mělo být spíše výjimkou než normou. Výklad nároku je skutečně právní otázkou, na kterou má odpovědět rozhodovací orgán. Konečně pak, mohou-li strany předložit důkazy na podporu konkrétního výkladu, může senát přijmout určitý výklad, aniž by se musel spoléhat na listinné důkazy.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 695/18

Velký stížnostní senát ve svém rozhodnutí o revizi R 3/22 znovu otevřel stížnostní řízení s tím, že nezohlednění žádosti o opravu chyby (směřující k „nápravě“ chybného zpětvzetí stížnosti) představuje procesní pochybení (Pr. 104(b) EPC).

Senát se domnívá, že „řízení“, která mají být znovu zahájena (ve smyslu čl. 112a odst. 5 EPC), jsou omezena na nápravu procesního pochybení zjištěné Velkým stížnostním senátem. Toto řízení tedy není stížnostním řízením proti rozhodnutí průzkumové divize, ale „dodatečným“ řízením omezeným na přezkoumání žádosti o opravu chyby.

Senát zejména poznamenal, že pokud by obnovované řízení bylo samotným stížnostním řízením, měl by návrh na opravu chyby, bez ohledu na jeho důvodnost, za následek opětovné projednání přihlášky a povolení podání vyloučené přihlášky, což není žádoucí.

Senát poté zvážil, zda je v tomto případě použitelné Pr. 139 EPC. Odpověděl záporně, protože měl za to, že Pr. 139 EPC, vykládané v dobré víře, ve svém kontextu a ve světle předmětu a účelu EPC, umožňuje opravit chyby v dokumentu pouze tehdy, pokud řízení probíhá z jiného důvodu v okamžiku obdržení žádosti o opravu. V projednávané věci tomu tak není, protože stížnost byla vzata zpět.

Senát si je vědom, že jeho rozhodnutí je v rozporu s rozhodnutím T 2148/18 (které připustilo „nápravu“ chybného zpětvzetí stížnosti, s přihlédnutím zejména ke skutečnosti, že třetí strany nebyly o zpětvzetí informovány před její opravou), jakož i určitého počtu rozhodnutí týkajících se zpětvzetí přihlášky nebo určení.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1558/21

Po zamítnutí hlavní žádosti pro nedostatek novosti podal majitel patentu během ústního jednání před odporovou divizí pomocnou žádost 1. Omylem založil tuto žádost na pomocné žádosti 1 spíše než na hlavní žádosti, takže tato žádost obsahovala další dva znaky A a B ve srovnání s uděleným patentem.

Diskutovalo se však pouze o znaku A, což vedlo k zachování patentu v pozměněné podobě.

Majitel patentu ve stížnosti požadoval znění podle žádosti obsahujícího pouze znak A. Dále požadoval opravu chyby.

Senát konstatoval, že oponent i majitel patentu souhlasili s tím, aby řízení bylo založeno na žádosti obsahující pouze znak A. Ze zápisu z ústního jednání vyplývá, že se projednával pouze znak A. Skutečnost, že znak B nebyl zmíněn, může jistě vycházet ze skutečnosti, že samotný znak A postačoval k udělení z hlediska patentovatelnosti, ale lze předpokládat, že znak B by byl předmětem diskuse, pokud by byl obsažen v písemné žádosti.

Senát nemůže dovodit, kterou žádost odporová divize skutečně posuzovala. Je zcela představitelné, že se dopustila stejné chyby jako strany a rozhodla o nepodané žádosti. Je také možné, že rozhodla o skutečně podané žádosti, ke které se však strany nevyjádřily. Jde tedy o procesní vadu, protože rozhodnutí je buď založeno na nesprávném skutkovém stavu a neodráží skutečně vynešené rozhodnutí, nebo je založeno na žádosti, k níž nebyly strany vyslechnuty.

Rozhodnutí proto muselo být zrušeno. Na druhou stranu se zamítají žádosti o opravu chyb podle Pr. 139 a 140 EPC. Oprava rozhodnutí není možná (G 1/10), protože zde není žádná zjevná chyba.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2465/19

Ve svém sdělení podle čl. 15 odst. 1 RPBA senát uvedl, že je přesvědčen o existenci vynálezecké činnosti, ale zmínil určité problémy, pokud jde o čl. 123 odst. 2 EPC (závislý

nárok) a jasnost popisu. Sdělení vyzývalo k předložení pozměňovacích návrhů k vyřešení vznesených otázek v dostatečném předstihu před ústním jednáním.

Stěžovatel reagoval tím, že předložil upravený soubor nároků a upravený popis.

I když senát neshledal žádné „mimořádné okolnosti“ ve smyslu čl. 13 odst. 2 RPBA, novou žádost připustil do řízení. Některé námitky senátu skutečně nebyly nové a výzva k úpravě popisu, pokud byla nová, rozhodně nebyla překvapivá. Senát tedy mohl změny odmítnout na základě čl. 13 odst. 2 RPBA.

Senát se však domníval, že procesní situace byla v souladu s legislativním záměrem, z něhož vychází struktura článků 12 a 13 RPBA. Tato ustanovení mají zabránit nastolování nových otázek, u kterých nebylo lze očekávat, že by se jimi senát a ostatní účastníci v předvídatelném rámci stížnostního řízení vypořádali. V daném případě změny nevyvolávaly nové problémy, a nebyly tedy v rozporu s hospodárností řízení. Je také dobře zavedenou praxí upravit popis až poté, co byla přijata definitivní sada nároků.

I když lze obecně očekávat, že stěžovatel odůvodní pozdní podání pozměňovacích návrhů, nebylo to nezbytné (neintuitivní) v případě, kdy byly podány na výslovnou žádost senátu. Ten si je dobře vědom důvodu, proč byly pozměňovací návrhy podány, takže v daném případě není třeba žádné podrobné argumentace.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1738/21

Odporová divize měla za to, že dřívější užití neodhalilo abrazivní řezací kotouč mající všechny znaky nároku 1 napadeného patentu.

Oponent uvedl, že jeho právo na slyšení bylo porušeno, protože odporová divize neakceptovala jeho nabídku vyslechnout svědky ohledně tohoto dřívějšího užití. Senát byl téhož názoru.

Ustanovení čl. 117(1) EPC a čl. 113(1) EPC přiznávají stranám procesní právo předložit důkazy ve vhodné formě a být k těmto důkazům vyslechnuty. Podle ustáleného

case law dochází k porušení práva na slyšení, když jsou svědci navrženi k doložení rozhodných skutečností, ale odporová divize rozhodne o novosti předmětu napadeného patentu bez výsledku těchto svědků.

I když měli být svědci vyslechnuti pouze k doložení toho, co bylo tvrzeno, a nikoli k vyplnění mezer ve skutečnostech, dodatečná objasnění poskytnutá za účelem vyplnění případné mezery v listinných důkazech ve spisu nelze sama o sobě považovat za nové skutečnosti, jinak by výsledky svědků byly bezpředmětné.

V projednávané věci byli navrženi svědci schopni potvrdit tvrzené skutečnosti, které odporová divize považovala za neprokázané. Dva ze svědků měli potvrdit, že dřívější užití kotouče odhalovalo znaky nároku 1. Svědectví dalších tří svědků mohlo být zásadní pro otázku, zda byly v konečném produktu dodrženy i velikostní poměry.

Odporová divize dále neuvedla důvody, proč návrhu na vyslechnutí svědků nevyhověla.

I když senát rozhodl, že předmět hlavní žádosti nezahrnuje vynálezickou činnost, vrátil věc zpět odporové divizi, na jedné straně z důvodu podstatné procesní vady a na druhé straně proto, že v prvním stupni nebyly projednány pomocné žádosti.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 141/20

Pomocné žádosti 13 až 18 byly podány poprvé až s vyjádřením ke stížnosti.

Oponent požadoval jejich nepřipuštění do řízení podle čl. 12 odst. 6 RPBA, podle kterého nelze vyhovět žádostem, které měly být podány v prvním stupni, ledaže okolnosti jejich přijetí odůvodňují. Oponent namítal, že námitky podle čl. 76(1) a 123(2) EPC, na které tyto žádosti reagují, existovaly již v odporovém řízení, takže majitel patentu měl tyto žádosti podat již v reakci na prozatímní stanovisko odporové divize, i když toto stanovisko znělo ve prospěch majitele patentu.

Senát s tím nesouhlasil. Připomněl, že je otázkou, zda žádosti podány být měly, nikoli jen zda mohly být. V projednávaném případě senát neviděl důvod, proč měly být

předloženy, když odporová divize jasně uvedla, že nepřijímá argumenty oponenta, a v souladu s tím přijala i rozhodnutí o ponechání patentu v platnosti.

Od majitele patentu nelze požadovat, aby v odporovém řízení podával žádosti a jejich kombinace reagující na všechny možné námitky, protože by to neúměrně zatěžovalo odporovou divizi a další strany. Důležité je, zda bylo či nebylo potřeba podat žádost v průběhu odporového řízení.

Oponent namítl, že podmínky pro přijímání nových žádostí by závisely na tom, zda odporová divize patent ponechá v platnosti nebo zruší. Senát to nezpochybnil (takový rozdíl je ostatně obsažen i ve znění čl. 12 odst. 6 RPBA). Pokud tak odporová divize patent ponechá v platnosti, nelze požadovat, aby byly podány i další pomocné žádosti, i když zjevně podány být mohly.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1128/19 a T 2907/19

V prvním případě se jednalo o vyloučenou přihlášku. Nárok 1 hlavní žádosti odpovídal kombinaci nároků 1, 4 a provedení (aa) nároku 5 patentu, uděleného na mateřskou patentovou přihlášku (dále jen „mateřský“ patent) s dalším omezením, že první vazebná doména je definována jako místo interakce s antigenem.

Senát se domníval, že vyloučená přihláška a „mateřský“ patent si nárokují stejný předmět (G 4/19): vzhledem k tomu, že přihlašovatel/majitel byl totožný, byla přihláška zamítnuta na základě zákazu dvojí patentové ochrany.

Totéž platilo pro pomocnou žádost 2, do které bylo přidáno znění nároků 2 a 3 „mateřského“ patentu a pro pomocnou žádost 3, do které bylo přidáno provedení nároku 7 „mateřského“ patentu. Předmětem těchto žádostí bylo výslovné provedení nároků „mateřského“ patentu.

Ve druhém případě zaujal jiný senát opačný postoj. Poznamenal, že proces podle nároku 1 vyloučené přihlášky zahrnuje další krok ve srovnání s postupem podle nároku 1 „mateřského“ patentu. Nejedná se tedy o stejný předmět a zákaz dvojí patentové ochrany neplatí. Skutečnost, že nárok 1 vyloučené přihlášky odpovídá nároku 2 „mateřského“ patentu, na tom nic nemění.

V rozhodnutí G 4/19 Velký stížnostní senát nedefinoval, co se rozumí „stejným předmětem“, protože to nebylo součástí položených právních otázek. Nyní by bylo užitečné, kdyby tato otázka byla jasně položena.

Pomocná žádost 4 specifikuje, že molekula protilátky je určena pro použití při preklinickém hodnocení bezpečnosti, aktivity a farmakokinetického profilu vazebných domén u primátů a pro použití jako lék pro lidi.

Senát považoval toto znění za nejasné. Může to znamenat, že se protilátka používá v metodách in vitro pro preklinické hodnocení, přičemž primát je konečným pacientem, nebo v metodách in vivo prováděných na primátech.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1906/19

Podle čl. 13 odst. 2 RPBA k jakékoli změně důvodů předložených stranou po uplynutí lhůty stanovené senátem ve sdělení podle Pr. 100 odst. 2 EPC, nebo v případě neexistence takového sdělení, po doručení předvolání k ústnímu jednání se „v zásadě“ nepřihlíží, s výjimkou výjimečných okolností, které dotčená strana přesvědčivě odůvodnila.

Z výrazu „v zásadě“ vyplývá, že toto pravidlo tedy stanoví základní pravidlo (změny se berou v úvahu pouze v případě řádně odůvodněných výjimečných okolností), avšak při ponechání omezeného manévrovacího prostoru pro výjimky (může být zvážena změna navzdory neexistenci takových výjimečných okolností).

V konvergentním přístupu je logické, že senát má diskreční pravomoc nejen pro první dvě úrovně, ale i pro třetí. Senát se domnívá, že zákonodárce dobře věděl, že tvrdé znění § 13 odst. 2 RPBA musí být vykládáno s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu.

V daném případě stěžovatel podal novou žádost k naprávě problému, který se nedávno objevil při ústním jednání týkajícím se znaku, ale zapomněl tento znak vymazat z nároku 12, takže podal příslušnou změnu. Úprava byla *prima facie* jednoduchá, sledující zamýšlený záměr. Posloupnost žádostí přitom neporušila zásadu hospodárnosti řízení.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2381/19

Po prvním zamítavém rozhodnutí na základě čl. 123(2) EPC průzkumová divize formou autoremedury vyhověla první stížnosti podané přihlašovatelem. Průzkumová divize usoudila, že předložené nové skutečnosti a důkazy by ji měly vést k revizi rozhodnutí. Vyzvala k ústnímu jednání, přičemž trvala na jedné z námitek podle čl. 123(2) EPC a vznesla další námítky ohledně jasnosti, novosti a vynálezecké činnosti.

Ve své druhé stížnosti přihlašovatel/stěžovatel požadoval vrácení alespoň jednoho ze dvou stížnostních poplatků.

Senát neshledal žádnou podstatnou vadu řízení, která by takové vrácení poplatku mohla odůvodnit. Je jisté nežádoucí platit několik poplatků za stížnost proti rozhodnutí, které vede k zamítnutí ze stejných nebo podobných důvodů, ale k těmto vícenásobným platbám může dojít bez jakékoli procesní vady.

Instrukce (E-XII 7.4.1, listopad 2018) rozhodně nedoporučují přijímat druhé rozhodnutí obsahující další námítky pro nezměněnou přihlášku, ale vyloučené to není. Instrukce rovněž uvádí případ, kdy průzkumová divize povolí autoremeduru, ale vznesla nové námítky a průzkum obnoví.

Rozhodnutí z jednoho důvodu (u prvního rozhodnutí) nemusí být procesně optimální, rozhodně však nepředstavuje procesní vadu. V některých případech může být oprávněné neposuzovat patentovatelnost, dokud nebude jasně stanovena opora pro potenciálně rozlišovací znaky.

Navíc, i kdyby průzkumová divize nevyhověla první stížnosti, ale senát mu vyhověl, případ by se stejně vrátil zpět první instanci a zavázal přihlašovatele/stěžovatele k zaplacení druhého poplatku.

Průzkumová divize, která se domnívá, že stížnost má šanci na úspěch, ale že patent nemůže být udělen, protože ještě nebyly podrobně prozkoumány všechny požadavky EPC, nemá jinou možnost, než provést autoremeduru. V takovém případě může průzkumová divize znovu přezkoumat všechny body, které byly předmětem jejího

rozhodnutí: žádná zásada zákazu *reformatio in peius* v takovém případě neplatí.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1946/21

V daném případě rozhodující otázkou bylo, zda právo priority vyplývající z čínského užitého vzoru D29 bylo právoplatně postoupeno přihlašovatelovi evropské patentové přihlášky.

V daném případě byla smlouva o postoupení prioritního práva podepsána ve stejný den jako podání PCT přihlášky.

Senát má za to, že postačí, aby postoupení práva priority bylo účinné před podáním přihlášky, nikoli však nezbytně před datem jejího podání (tj. den předem) – což je v rozporu s tím, co je uvedeno v Instrukcích A-III 6.1.

Zdá se absurdní, aby oprávněný nemohl využít svého práva tentýž den, a musí čekat do dalšího dne. V takovém případě, pokud by k postoupení priority došlo v poledne, nikdo by ji nemohl využít před půlnocí (a potenciálně po uplynutí 12měsíční lhůty).

Skutečnost, že při počítání lhůt v EPC je nejmenší časovou jednotkou 1 den, nemůže vést k závěru, že tomu tak musí být i pro určení právního nástupce.

Na druhé straně je na nabyvateli, aby prokázal, že převod byl skutečně účinný před podáním přihlášky, tedy prokázal, v jaké době účinnosti skutečně nabyl. V daném případě tomu tak bylo, protože smlouva o postoupení priority byla notářsky ověřena v 11:05 hod a k podání přihlášky PCT došlo téhož dne ve 14:45 hod.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 235/20

Na konci ústního jednání před odporovou divizí tato divize ponechala patent v platnosti v pozměněné podobě podle pomocné žádosti 6. Oponent a majitel patentu proti tomu podali stížnost.

Senát si položil otázku, zda byl oponent rozhodnutím skutečně negativně dotčen, a zda je tedy jeho stížnost přípustná.

Podle rozhodnutí a protokolu z ústního jednání totiž oponent prohlásil, že proti této žádosti nemá námitek. Ve své stížnosti se nevyjádřil ke skutečnosti, že odporová divize ve svém rozhodnutí neuvodila důvody, proč tato žádost splňuje požadavky EPC.

Argument, že oponent požádal o zrušení patentu v celém rozsahu, senát nepřesvědčil. Stížnost jako celek odpovídala původní žádosti podané na začátku ústního jednání.

Ale skutečnost, že oponent poté neměl žádné námítky proti pomocné žádosti 6, znamená, že souhlasil s ponecháním patentu v platnosti podle této žádosti, což znamená stažení žádosti o úplné zrušení patentu.

Nic na tom nemění ani skutečnost, že odporová divize na konci ústního jednání nevyzvala účastníky řízení, aby podali své žádosti.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2391/18

Majitel patentu navrhl změny v popisu za účelem odstranění údajného rozporu popisu s nárokem vedeným v pozměněné podobě senátem. Ten však poukázal na to, že údajný rozpor existoval již v uděleném patentu.

Majiteli patentu, který tvrdil, že takový rozpor by mohl vést k nedostatečné opoře v popisu podle článku 84 EPC, senát odpověděl, že tento článek není důvodem pro podání odporu, takže navrhovaná úprava nereaguje na žádný důvod pro podání odporu, a proto nevyhovuje Pr. 80 EPC.

Kromě toho se senát domnívá, že je nutné vzít v úvahu závěry rozhodnutí Velkého stížnostního senátu G 3/14, podle kterých lze požadavky čl. 84 EPC zkoumat pouze potud, pokud jde o změny provedené v řízení o odporu, které způsobují údajný nesoulad s tímto článkem.

V daném případě změny nároku nevedly k žádným problémům s požadavkem na oporu v popisu, takže ani nebyl důvod, aby senát dospěl k závěru, že požadavek na oporu v popisu není splněn. ✓

Ing. Emil Jenerál

Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie **ve věcech duševního vlastnictví za období od října 2023 do ledna 2024**

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie jsou zveřejněna na www.curia.europa.eu v plném znění. V tomto příspěvku budou uvedeny zkrácené verze vybraných rozhodnutí či základní informace o nich. Elektronická verze tohoto příspěvku obsahuje i hypertextový odkaz na plné znění rozhodnutí a případně též na tiskovou zprávu, pokud byla pro dané rozhodnutí vydána. Elektronický text je vybaven i hypertextovými odkazy na právní předpisy, ostatní citovanou judikaturu, jakož i na rejstříkové údaje dotčených práv duševního vlastnictví.

1. Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 19. října 2023¹

ve věci **C-655/21**

G. ST. T., za účasti Rajonna prokuratura Burgas, TO Nesebar

Trest odnětí svobody v délce nejméně pěti let pro případ porušení ochranné známky se může ukázat jako nepřiměřený

Právní rámec:

– Čl. 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví

– Čl. 49 Listiny základních práv Evropské unie

Spor v původním řízení:

– G. ST. T. je majitelka živnostenského podniku, který působí v oblasti prodeje oděvů.

¹ Pro toto rozhodnutí vydal Soudní dvůr dne 19. října tiskovou zprávu č. 159/23, která je dostupná v angličtině na www.curia.europa.eu.

- V průběhu roku 2016 provedli zaměstnanci bulharského ministerstva vnitra kontrolu v obchodních prostorách pronajatých tímto podnikem v obci Nesebar (Bulharsko) a zabavili výrobky, které tam byly nabízeny k prodeji. Z nařízeného soudního znaleckého posudku jasně vyplynulo, že označení umístěná na těchto výrobcích jsou podobná zapsaným ochranným známkám a odhadl celkovou hodnotu daných výrobků na 1 404 590 BGN (přibližně 718 000 eur) „jako originály“ a na 80 201 BGN (přibližně 41 000 eur) „jako napodobeniny“.
- Okresní státní zastupitelství v Burgasu, územní jednotka Nesebar (Rajonna prokuratura Burgas, TO Nesebar, Bulharsko) mělo za to, že G. ST. T. bez souhlasu nositelů výlučných práv užívala v obchodním styku ochranné známky, na něž se tato výlučná práva vztahují, a že tato činnost způsobila „závažné škodlivé následky“, takže její případ byl předán Okresnímu soudu v Nesebaru (Rajonen sad – Nesebar, Bulharsko), tj. k předkládajícímu soudu, pro trestný čin porušení práv s přitěžujícími okolnostmi ve smyslu čl. 172b odst. 2 trestního zákoníku.
- Žádná z poškozených právnických osob proti G. ST. T. nepodala návrh na náhradu škody, ani se k tomuto řízení nepřipojila jako samostatná občanskoprávní žalobkyně.
- Předkládající soud v podstatě uvádí, že v rámci možnosti stanovit trestní sankce za porušení práv duševního vlastnictví, kterou mají členské státy k dispozici podle **bodů 28 odůvodnění směrnice 2004/48**, Bulharská republika zavedla čl. 172b odst. 1 a 2 trestního zákoníku. Toto ustanovení v prvním odstavci kvalifikuje jako trestný čin užívání ochranné známky v obchodním styku bez souhlasu nositele výlučného práva a v druhém odstavci upravuje případ, kdy byl tento čin spáchán opakovaně nebo pokud způsobil „závažné škodlivé následky“. Tento členský stát rovněž zavedl do čl. 81 odst. 1 bývalého zákona o ochranných známkách a zeměpisných označeních (zakon za markite i geografските označeniya, dále jen „ZMGO“), který byl mezitím nahrazen čl. 127 odst. 1 nového ZMGO, přestupek k sankcionování těchto skutků.
- Za těchto okolností se Okresní soud v Nesebaru (Rajonen sad – Nesebar) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky.

K předběžným otázkám:

K první a druhé otázce:

- Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda **článek 13 směrnice 2004/48** musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům a judikatuře, podle nichž je rozsah vzniklé škody jedním ze znaků skutkové podstaty trestného činu porušení práv k ochranné známce s přitěžujícími okolnostmi. V případě záporné odpovědi si předkládající soud klade otázku, zda je mechanismus zjištění škod založený na domněnce v souladu s ustanoveními téže směrnice.
- **Směrnice 2004/48** neupravuje trestní řízení a sankce v případě porušení práv duševního vlastnictví, přičemž členským státům přiznává možnost, aby podle vnitrostátního nebo mezinárodního práva přijímaly právní předpisy za účelem stanovení sankcí, zejména trestněprávní povahy, které považují za vhodné pro případ, že dojde k porušení těchto práv. (bod 30)
- Vzhledem k tomu, že **se směrnice 2004/48 nevztahuje na vnitrostátní pravidla týkající se trestních řízení a sankcí v případě porušení práv duševního vlastnictví**, není výklad této směrnice požadovaný předkládajícím soudem v rámci jeho první a druhé otázky nezbytný pro vyřešení věci v původním řízení, která je čistě trestním řízením. (bod 32)

Z toho plyne, že první a druhá otázka jsou nepřijatelné.

Ke třetí otázce:

- Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda **čl. 49 odst. 1 Listiny** musí být vykládán v tom smyslu, že zásada zákonnosti trestných činů a trestů brání vnitrostátním právním předpisům, které v případě užívání ochranné známky v obchodním styku bez souhlasu nositele výlučného práva stanoví, že totéž jednání lze kvalifikovat jako přestupek i jako trestný čin, aniž obsahuje kritéria umožňující vymezit přestupek ve vztahu k trestnému činu, případně ve vztahu k trestnému činu s přitěžujícími okolnostmi.
- Podle zásady zákonnosti trestných činů a trestů zakotvené v **čl. 49 odst. 1 Listiny** musí trestněprávní ustanovení respektovat určité požadavky na dostupnost a předvídatelnost, a to jak pokud jde o definici

trestného činu, tak stanovení trestu (rozsudek ze dne 11. června 2020, Prokuratura Rejonowa w Słupsku, [C-634/18](#), bod 48). (bod 49)

- Podle judikatury Soudního dvora představuje tato zásada zvláštní vyjádření obecné zásady právní jistoty a požaduje zejména, aby zákon jasně definoval protiprávní jednání a tresty, které za ně lze uložit [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. března 2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Přímý účinek), [C-205/20](#), bod 47 a citovaná judikatura]. (bod 50)
- Tento požadavek je splněn, pokud má jednotlivec možnost se ze znění příslušného ustanovení – a v případě potřeby z výkladu, který k němu podaly soudy, a z právního stanoviska – dozvědět, jaká konání a opomenutí zakládají jeho trestněprávní odpovědnost (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. prosince 2017, M. A. S. a M. B., [C-42/17](#), bod 56, jakož i ze dne 5. května 2022, BV, [C-570/20](#), bod 38 a citovaná judikatura). (bod 51)
- S výhradou dodržení obecných zásad unijního práva, včetně zásady proporcionality, která je předmětem čtvrté otázky, však členské státy mohou za tytéž skutky uložit kumulativně správní i trestní sankce (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson, [C-617/10](#), bod 34, a ze dne 24. července 2023, Lin, [C-107/23 PPU](#), bod 84, jakož i citovaná judikatura). (bod 55)
- Z toho vyplývá, že je-li trestněprávní ustanovení jako takové v souladu s požadavky vyplývajícími ze zásady legality trestných činů a trestů, připomenutými v bodech 50 a 51 tohoto rozsudku, nebrání tato zásada tomu, aby vnitrostátní právní předpisy kvalifikovaly totéž jednání jako trestný čin a jako přestupek, a definovaly tedy jednání postihované v rámci takovýchto protiprávních jednání podobně, případně totožně. (bod 56).

Ke čtvrté otázce:

- Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda [čl. 49 odst. 3 Listiny](#) musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátnímu právnímu ustanovení, které v případě užívání ochranné známky v obchodním styku bez souhlasu nositele výlučného práva stanoví uložení

trestních sankcí jak odnětí svobody, tak peněžitých trestů, přičemž trest odnětí svobody činí pět až osm let, pokud k tomuto užívání došlo opakovaně nebo pokud způsobilo závažné škodlivé následky.

- Předkládající soud uvádí, že spodní hranice trestu odnětí svobody je mimořádně vysoká a tento trest se kromě toho ukládá kumulovaně s peněžitým trestem, jehož výše je rovněž vysoká. Možnosti soudu tento trest snížit nebo odložit jeho výkon jsou kromě toho velmi omezené. Konečně další opatření spočívající v konfiskaci a zničení majetku, který je předmětem protiprávního jednání, podle jeho názoru přispívá ke zvýšení celkové přísnosti uložených sankcí.
- V souladu s [čl. 49 odst. 3 Listiny](#), který se použije, pokud vnitrostátní ustanovení dotčené ve věci v původním řízení provádí [článek 61 Dohody TRIPS](#), nesmí být výše trestu nepřiměřená trestnému činu. (bod 62)
- V tomto ohledu je třeba připomenout, že i když [článek 61 Dohody TRIPS](#) ponechává volbu a podrobnosti trestního řízení a použitelných sankcí na volném uvážení členů WTO, ukládá jim, aby trestně stíhali přinejmenším určité případy porušení práv duševního vlastnictví, jako je úmyslné padělání ochranné známky v komerčním měřítku. Kromě toho tento článek uvádí, že nápravná opatření musí zahrnovat „trest odnětí svobody a/nebo peněžité pokuty dostatečně vysoké, aby působily jako odstrašující prostředek“, a musí být „odpovídající úrovni trestů za trestné činy odpovídající závažnosti“. Ve vhodných případech budou možná nápravná opatření zahrnovat „rovněž zabavení, konfiskaci a zničení porušujícího zboží a jakéhokoliv materiálu a nástrojů, využívaných převážně k páčání trestného činu“. (bod 63)
- Podle judikatury Soudního dvora nesmí represivní opatření dovolená vnitrostátními právními předpisy překračovat meze toho, co je nezbytné k dosažení legitimních cílů sledovaných těmito právními předpisy. Přísnost trestů musí odpovídat závažnosti protiprávního jednání, které postihují, zejména tím, že zajistí, aby měly skutečně odrazující účinek a zároveň nepřekročily rámec toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. února 2021, K. M. (Sankce uložené veliteli plavidla), [C-77/20](#), body 37

- a 38, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 14. října 2021, Landespolizeidirektion Steiermark (Výherní hrací přístroje), [C-231/20, bod 45](#)]. (bod 65)
- Pokud tedy vnitrostátní právní úprava stanoví takovou kumulaci sankcí trestněprávní povahy, jako je kumulace peněžitých sankcí a trestů odnětí svobody, mají příslušné orgány povinnost ujistit se, že přísnost všech uložených sankcí nepřekračuje závažnost zjištěného protiprávního jednání, neboť jinak by byla porušena zásada proporcionality (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. května 2022, BV, [C-570/20, body 49 a 50](#)). (bod 66)
 - Soudní dvůr rovněž rozhodl, že zásada proporcionality vyžaduje, aby při stanovování sankce, jakož i při stanovení výše pokuty byly zohledněny individuální okolnosti projednávaného případu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2018, Link Logistik N&N, [C-384/17, bod 45](#)). (bod 67)
 - Při posuzování proporcionality sankcí musí být rovněž zohledněna možnost vnitrostátního soudu změnit kvalifikaci trestného činu oproti kvalifikaci uvedené v obžalobě, přičemž tato možnost může vést k uložení mírnější sankce, a možnost změnit sankci v závislosti na závažnosti zjištěného trestného činu [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. července 2015, Chmielewski, [C-255/14, bod 26](#), a ze dne 11. února 2021, K. M. (Sankce uložené veliteli plavidla), [C-77/20, bod 51](#)]. (bod 68)
 - Je třeba poznamenat, jak bylo připomenuto v bodě 63 tohoto rozsudku, že [článek 61 Dohody TRIPS](#) stanoví, že nápravná opatření, která musí členové WTO uložit, „budou zahrnovat trest odnětí svobody a/nebo peněžité pokuty dostatečně vysoké, aby působily jako odstrašující prostředek“. Použitím spojek „a“ a „nebo“ toto ustanovení opravňuje tyto členy, aby ve svých právních předpisech stanovili kumulativní uložení trestu odnětí svobody a peněžitého trestu pro účely sankcionování tohoto jednání. (bod 74)
 - Kromě toho uvedený [článek 61 Dohody TRIPS](#) ukládá členům WTO povinnost stanovit, že ve vhodných případech budou možná nápravná opatření „zahrnovat rovněž zabavení, konfiskaci a zničení porušujícího zboží a jakéhokoliv materiálu a nástrojů, využívaných převážně k páčení trestného činu“. Kromě finančních důsledků pro porušitele mohou taková opatření přispět k účinnosti sankce tím, že zabrání tomu, aby zboží porušující právo duševního vlastnictví zůstalo na trhu a bylo nadále používáno. (bod 75)
 - Dostatečně vysoký stupeň přísnosti, aby se zabránilo tomu, že dojde k vytykanému jednání nebo že se bude opakovat, vyžadují samotná ustanovení [článku 61 Dohody TRIPS](#). (bod 76)
 - **Nelze tedy tvrdit, že trestněprávní předpisy zavedené členským státem za účelem potrestání porušování práv k ochranné známce určité závažnosti jsou nepřiměřené pouze z toho důvodu, že ve vhodných případech stanoví kromě uložení peněžitého trestu a zničení dotčeného zboží a nástrojů použitých ke spáchání trestného činu také uložení trestu odnětí svobody. (bod 77)**
 - **Jak však vyplývá rovněž z uvedeného [článku 61 Dohody TRIPS](#), který v tomto ohledu odráží požadavek proporcionality stanovený rovněž v [čl. 49 odst. 3 Listiny](#), musí být každá trestní sankce stanovená těmito právními předpisy přiměřená závažnosti příslušného trestného činu. (bod 78)**
 - S výhradou ověření předkládajícím soudem se přitom jeví, že protiprávní jednání uvedené v [článku 172b trestního zákoníku](#), které spočívá v „užívání“ ochranné známky v obchodním styku bez souhlasu nositele výlučného práva, zahrnuje veškeré činy uvedené v [čl. 13 odst. 1 a odst. 2 bývalého i nového ZMGO](#). Posledně uvedená ustanovení v podstatě odpovídají [čl. 10 odst. 2 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2015/2436](#) ze dne 16. prosince 2015, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách. (bod 79)
 - Jeví se tedy, že se [článek 172b trestního zákoníku](#) může týkat jakéhokoli užívání ochranné známky v obchodním styku bez souhlasu nositele výlučného práva. Kromě toho podle [čl. 172b odst. 2](#) tohoto zákoníku bude každý čin odpovídající tomuto vymezení, který byl spáchán opakovaně nebo který způsobil závažné škodlivé následky, potrestán mimo jiné trestem odnětí svobody v délce trvání nejméně pěti let. (bod 80)

- Ačkoli taková sankce není v některých případech porušení práv k ochranné známce nutně nepřiměřená, je třeba konstatovat, že takové ustanovení, jako je čl. 172b odst. 2 trestního zákoníku, které zvláště široký popis trestného činu spojuje s trestem odnětí svobody v délce trvání nejméně pěti let, neumožňuje příslušným orgánům zaručit v každém jednotlivém případě v souladu s povinností vyplývající z čl. 49 odst. 3 Listiny, která byla připomenuta v bodě 66 tohoto rozsudku, aby přísnost uložených sankcí nepřekračovala závažnost zjištěného protiprávního jednání.

Výrok:

1. Článek 49 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie

musí být vykládán v tom smyslu, že zásada zákonnosti trestných činů a trestů nebrání vnitrostátním právním předpisům, které v případě užívání ochranné známky v obchodním styku bez souhlasu nositele výlučného práva stanoví, že totéž jednání lze kvalifikovat jako přestupek i jako trestný čin, aniž obsahují kritéria umožňující vymezit přestupek ve vztahu k trestnému činu, přičemž trestný čin je definován podobným, případně totožným způsobem v trestním zákoně i v zákoně o ochranných známkách.

2. Článek 49 odst. 3 Listiny základních práv

musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátnímu právnímu ustanovení, které v případě užívání ochranné známky v obchodním styku bez souhlasu nositele výlučného práva, k němuž došlo opakovaně nebo které způsobilo závažné škodlivé následky, stanoví trest odnětí svobody v minimální délce trvání pěti let.

Komentář:

Bulharská právní úprava poskytuje silnou trestněprávní ochranu pro případ porušení práv z ochranných známek, ovšem v případech, jako je tento, se tato úprava ukazuje jako v praxi těžko udržitelná. Bylo by zajímavé sledovat, zda by tomu bylo jinak, pokud by vlastník ochranné známky vystupoval aktivně, trestního řízení se jako poškozený účastnil a domáhal se náhrady škody.

2. Rozsudek Soudního dvora (desátého senátu) ze dne 18. ledna 2024

ve věci C-367/21

Hewlett Packard Development Company LP
proti Senetic S. A.

Vyčerpání práv z ochranné známky Evropské unie

Právní rámec:

– Čl. 13 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Evropské unie

– Čl. 15 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie

– Čl. 34 a 36 SFEU

Spor v původním řízení:

Společnost Hewlett Packard je nositelkou výlučných práv ke slovní ochranné známce Evropské unie HP zapsané pod číslem 000052449 a k obrazové ochranné známce Evropské unie HP zapsané pod číslem 008579021.

Uvádí na trh výrobky v oblasti výpočetní techniky označené těmito ochrannými známkami prostřednictvím schválených zástupců, kteří se zavazují, že tyto výrobky nebudou prodávat, vyjma konečných uživatelů, osobám, které nejsou členy její distribuční sítě. Tito schválení zástupci jsou mimoto povinni odebírat tyto výrobky pouze od jiných schválených zástupců nebo od samotné společnosti Hewlett Packard.

Každý exemplář těchto výrobků je opatřen sériovým číslem umožňujícím jej identifikovat. Společnost Hewlett Packard disponuje IT nástrojem, který obsahuje mimo jiné databázi, v níž jsou uvedeny všechny exempláře výrobku, jakož i trh, pro který jsou exempláře určeny. Tyto exempláře naproti tomu nejsou opatřeny žádným systémem označení, který by sám o sobě umožňoval určit, zda je určitý exemplář určen, či nikoli pro trh Evropského hospodářského prostoru (EHP).

Společnost Senetic vykonává činnost distribuce počítačového vybavení. Na trh v Polsku uvedla výrobky

označené ochrannými známkami Evropské unie, jejichž vlastníkem je společnost Hewlett Packard. Tyto výrobky nabyly u prodávajících usazených na území EHP, kteří nejsou oficiálními distributory výrobků společnosti Hewlett Packard, poté, co od těchto prodávajících získala ujištění, že uváděním těchto výrobků na trh v EHP nebudou porušena výlučná práva společnosti Hewlett Packard. Společnost Senetic kromě toho neúspěšně žádala schválené zástupce společnosti Hewlett Packard, aby jí potvrdili, že uvedené výrobky mohou být uváděny na trh v EHP, aniž jsou porušena její výlučná práva.

Společnost Hewlett Packard podala k polským soudům žalobu, kterou se domáhala ukončení porušování práv plynoucích z ochranných známek Evropské unie, jejichž je vlastníkem, když bude společnosti Senetic obecně zakázáno provádět dovoz, vývoz, propagování a skladování za výše uvedenými účely výrobků v oblasti výpočetní techniky označených uvedenými ochrannými známkami, které předtím nebyly uvedeny na trh v EHP touto společností samotnou nebo s jejím souhlasem. Společnost Hewlett Packard mimoto navrhla, aby bylo společnosti Senetic nařízeno stáhnout tyto výrobky z trhu.

Společnost Senetic se na svou obranu dovolává vyčerpání práv z dotčených ochranných známek Evropské unie, přičemž tvrdí, že dotčené výrobky byly předtím uvedeny na trh v EHP společností Hewlett Packard nebo s jejím souhlasem.

Za těchto podmínek se Krajský soud ve Varšavě (Sąd Okręgowy w Warszawie) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku, jejíž podstatou je, zda [čl. 13 odst. 1 nařízení č. 207/2009](#) a [čl. 15 odst. 1 nařízení 2017/1001](#), ve spojení s [články 34 a 36 SFEU](#), musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby důkazní břemeno ohledně vyčerpání práv z ochranné známky Evropské unie nesl výlučně žalovaný v řízení o porušení práv, když výrobky označené touto ochrannou známkou, které neobsahují žádné označení, které by třetím osobám umožnilo identifikovat trh, na který mají být uvedeny, a které jsou distribuovány prostřednictvím sítě selektivní distribuce, jejíž členové je mohou dále prodávat pouze jiným členům této sítě nebo konečným uživatelům, tento žalovaný nakoupil v Unii nebo EHP poté, co od prodávajících získal ujištění, že tam mohou být legálně uvedeny na trh, a vlastník uvedené ochranné známky odmítne toto ověření na žádost kupujícího provést sám.

K předběžné otázce:

[Článek 9 nařízení č. 207/2009](#), nyní [článek 9 nařízení č. 2017/1001](#), přiznává vlastníkovu ochranné známky Evropské unie výlučné právo, které mu umožňuje zakázat jakékoli třetí osobě zejména dovážet výrobky označené jeho ochrannou známkou, nabízet je, uvádět je na trh nebo je za těmito účely skladovat bez jeho souhlasu (rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Harman International Industries, C-175/21, [bod 37](#) a citovaná judikatura).

[Článek 13 odst. 1 nařízení č. 207/2009](#), nyní [čl. 15 odst. 1 nařízení 2017/1001](#), obsahuje výjimku z tohoto pravidla spočívající v tom, že právo vlastníka je vyčerpáno, jestliže bylo zboží uvedeno na trh v Unii nebo EHP pod touto ochrannou známkou vlastníkem samým nebo s jeho souhlasem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Harman International Industries, C-175/21, [bod 38](#) a citovaná judikatura). Toto ustanovení směřuje ke sladění základních zájmů ochrany práv k uvedené ochranné známce se zájmy volného pohybu zboží v Unii nebo EHP (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Harman International Industries, C-175/21, [bod 40](#) a citovaná judikatura).

Za účelem zajištění spravedlivé rovnováhy mezi těmito základními zájmy je možnost dovolávat se vyčerpání práv z ochranné známky Evropské unie coby výjimka z tohoto práva v několika ohledech omezena (rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Harman International Industries, C-175/21, [bod 41](#)).

[Článek 13 odst. 1 nařízení č. 207/2009](#) a [čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2017/1001](#) konkrétně zakotvují zásadu vyčerpání práv z ochranné známky Evropské unie pouze u výrobků uvedených na trh Unie nebo na trh EHP vlastníkem nebo s jeho souhlasem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Harman International Industries, C-175/21, [bod 42](#) a citovaná judikatura).

Z toho vyplývá, že uvedení výrobků označených touto ochrannou známkou na trh mimo Unii nebo mimo EHP nevyčerpává právo vlastníka vznést námitky zejména proti dovozu a uvádění těchto výrobků na trh v Unii nebo EHP bez jeho souhlasu, což umožňuje vlastníkovu ochranné známky mít kontrolu nad prvním uvedením výrobků nesoucích tuto ochrannou známkou na trh v Unii nebo EHP (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2022,

Harman International Industries, C-175/21, [bod 43](#) a citovaná judikatura).

Práva z téže ochranné známky jsou tedy vyčerpána pouze v případě exemplářů daného výrobku, které byly uvedeny na trh na území Unie nebo EHP se souhlasem vlastníka. V tomto ohledu nepostačuje, že vlastník ochranné známky již uvedl na trh v Unii nebo EHP jiné exempláře téhož výrobku nebo výrobků podobných těm, které byly dovezeny, u nichž je vyčerpání uplatňováno (v tomto smyslu viz rozsudek z dne 17. listopadu 2022, Harman International Industries, C-175/21, [bod 45](#) a citovaná judikatura).

Pokud jde o otázku, který účastník řízení nese důkazní břemeno ohledně vyčerpání práv z ochranné známky Evropské unie, je třeba uvést, že tato otázka není upravena článkem 13 nařízení č. 207/2009, článkem 15 nařízení č. 2017/1001 ani žádným jiným ustanovením těchto dvou nařízení.

Dále je třeba uvést, že i když se procesní aspekty dodržování práv duševního vlastnictví, včetně výlučného práva stanoveného v článku 9 nařízení č. 207/2009, nyní článek 9 nařízení č. 2017/1001, v zásadě řídí vnitrostátním právem harmonizovaným směrnicí 2004/48, která se, jak vyplývá zvláště z jejích článků 1 až 3, týká opatření, řízení a nápravných opatření nezbytných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Harman International Industries, C-175/21, [bod 56](#)), **je nutno konstatovat, že tato směrnice, zvláště její články 6 a 7, které náležejí do kapitoly II oddílu 2 uvedené směrnice, nadepsaného „Důkazy“, neupravuje otázku důkazního břemene ohledně vyčerpání práv z ochranné známky.**

Soudní dvůr však opakovaně uvedl, že práva hospodářského subjektu, který má v držení výrobky uvedené na trh EHP pod ochrannou známkou Evropské unie vlastníkem této známky nebo s jeho souhlasem, vyplývají z volného pohybu zboží zaručeného [články 34 a 36 SFEU](#), jakož i [čl. 15 odst. 1 nařízení 2017/1001](#), která musí vnitrostátní soudy chránit (rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Harman International Industries, C-175/21, [bod 69](#) a citovaná judikatura).

V tomto ohledu je třeba uvést, že i **když Soudní dvůr rozhodl, že pravidlo vnitrostátního práva členského**

státu, podle kterého vyčerpání práv z ochranné známky představuje prostředek obrany, takže důkazní břemeno nese žalovaný, který se dovolává tohoto prostředku, je v zásadě slučitelné s unijním právem, upřesnil rovněž, že požadavky vyplývající z ochrany volného pohybu zboží mohou vyžadovat, aby toto pravidlo pro dokazování bylo upraveno (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. dubna 2003, Van Doren + Q, C-244/00, [body 35 až 37](#)).

Vnitrostátní pravidla pro provádění a posuzování důkazu o vyčerpání práv z ochranné známky tedy musí dodržovat požadavky vyplývající ze zásady volného pohybu zboží, a je tudíž nutné je upravit, jsou-li takové povahy, že by mohla vlastníkově této ochranné známky umožnit rozdělení vnitrostátních trhů, a podpořit tak zachování cenových rozdílů mezi členskými státy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Harman International Industries, C-175/21, [bod 50](#) a citovaná judikatura).

Pokud se tedy žalovanému v řízení o porušení práv podaří prokázat, že existuje skutečné nebezpečí rozdělení vnitrostátních trhů, pokud by on sám musel nést důkazní břemeno ohledně uvedení výrobků na trh v Unii nebo EHP vlastníkem ochranné známky nebo s jeho souhlasem, přísluší vnitrostátnímu soudu, kterému byla věc předložena, aby upravil rozložení důkazního břemene ohledně vyčerpání práv z ochranné známky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. dubna 2003, Van Doren + Q, C-244/00, [bod 39](#)).

V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že vlastník dotčených ochranných známek Evropské unie provozuje systém selektivní distribuce, v jehož rámci výrobky označené těmito ochrannými známkami neobsahují žádné označení umožňující třetím osobám identifikovat trh, na který mají být uvedeny, že vlastník odmítá tuto informaci sdělit třetím osobám a že dodavatelé žalovaní nejsou ochotni prozrazovat své vlastní dodavatelské zdroje.

V posledně uvedeném ohledu je třeba uvést, že v takovém distribučním systému se dodavatel zpravidla sice zavazuje přímo, nebo nepřímo k prodeji smluvního zboží nebo služeb pouze distributorům vybraným na základě stanovených kritérií, avšak tito distributoři se zavazují, že nebudou prodávat toto zboží nebo tyto služby neschváleným

distributorům na území, které je dodavatelem vymezeno pro provádění tohoto distribučního systému.

Za takových okolností by skutečnost, že by bylo žalovanému v řízení o porušení práv uloženo důkazní břemeno ohledně místa, kde byly výrobky označené ochrannou známkou, které uvádí na trh, poprvé uvedeny na trh vlastníkem této ochranné známky nebo s jeho souhlasem, mohla uvedenému vlastníkovi umožnit potlačovat paralelní dovozy výrobků označených uvedenou ochrannou známkou, i kdyby omezení volného pohybu zboží, které by z toho vyplývalo, nebylo odůvodněno ochranou práva vyplývajícího z této ochranné známky.

Pro žalovaného v řízení o porušení práv by totiž bylo značně obtížné předkládat takový důkaz z důvodu pochopitelné zdrženlivosti jeho dodavatelů při prozrazování jejich dodavatelských zdrojů v rámci distribuční sítě vlastníka dotčených ochranných známek Evropské unie.

Kromě toho, i kdyby se žalovanému v řízení o porušení práv podařilo prokázat, že výrobky označené dotčenými ochrannými známkami Evropské unie, pocházejí ze sítě selektivní distribuce vlastníka těchto ochranných známek v Evropské unii nebo EHP, uvedený vlastník by mohl zabránit jakékoli budoucí možnosti dodávek od člena jeho distribuční sítě, který nesplnil své smluvní povinnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. dubna 2003, Van Doren + Q, C-244/00, bod 40).

Za takových okolností bude tudíž příslušet vnitrostátnímu soudu, kterému byla věc předložena, aby upravil rozložení důkazního břemene ohledně vyčerpání práv z dotčených ochranných známek Evropské unie, když uloží vlastníkovi těchto ochranných známek povinnost prokázat, že uskutečnil nebo udělil svolení k prvnímu uvedení exemplářů dotčených výrobků do oběhu mimo území Unie nebo EHP. Bude-li tento důkaz předložen, bude žalované v řízení o porušení práv příslušet, aby prokázala, že tytéž exempláře byly následně dovezeny do EHP vlastníkem ochranné známky nebo s jeho souhlasem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. dubna 2003, Van Doren + Q, C-244/00, bod 41 a citovaná judikatura).

S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, jak je uvedeno ve výroku.

Výrok:

Článek 13 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Evropské unie a čl. 15 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie ve spojení s články 34 a 36 SFEU.

musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby důkazní břemeno ohledně vyčerpání práv z ochranné známky Evropské unie nesl výlučně žalovaný v řízení o porušení práv, když výrobky označené touto ochrannou známkou, které neobsahují žádné označení, které by třetím osobám umožnilo identifikovat trh, na nějž mají být uvedeny, a které jsou distribuovány prostřednictvím sítě selektivní distribuce, jejíž členové je mohou dále prodávat pouze jiným členům této sítě nebo konečným uživatelům, tento žalovaný nakoupil v Evropské unii nebo Evropském hospodářském prostoru poté, co od prodávajících získal ujištění, že tam mohou být legálně uvedeny na trh, a vlastník uvedené ochranné známky odmítne toto ověření na žádost kupujícího provést sám.

Komentář:

Nařízení č. 2017/1001 neřeší otázku, která strana nese důkazní břemeno ohledně vyčerpání práv z ochranné známky EU. Soudní dvůr Evropské unie rozhodl, že důkazní břemeno nespočívá za určitých okolností výlučně na žalovaném.

Toto rozhodnutí se snaží najít rovnováhu mezi účinným prosazováním práv k ochranným známkám a potřebou zakázat taktiky používané k zabránění volného pohybu výrobků na vnitřním trhu.

Soudní dvůr Evropské unie potvrdil, že pokud se účastník řízení dovolává vyčerpání práv k ochranné známce, důkazní břemeno nemusí nutně nést výlučně žalovaný, ale toto břemeno může být rozděleno mezi obě strany.

Řešení by mohl představovat systém, ve kterém by vlastník ochranné známky umožňoval ověřit místo, kde byl originální výrobek poprvé uveden na trh. ✓

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

3. Předběžná otázka ve věci C-649/23 Institutul G. Călinescu

Předběžná otázka **C-649/23 Institutul G. Călinescu** byla Soudnímu dvoru EU předložena rumunským soudem v rámci soudního sporu mezi dědici autorských práv profesora Dana Slusanschiho a dvěma institucemi (Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“ a Fundația Națională pentru Știință și Artă) ohledně tvrzeného porušení autorských práv k tzv. kritickému vydání díla.

Nejvyšší kasační soud se dotazuje Soudního dvora EU, zda musí být čl. 2 písm. a) směrnice 2001/29/ES vykládán v tom smyslu, že kritické vydání díla, jehož účelem je určit (ve franc. verzi „d'établir“, v angl. verzi „to produce“) text původního díla prostřednictvím prostudování rukopisu a doplnit ho komentářem a nezbytným kritickým aparátem, lze považovat za dílo chráněné autorským právem. Jak dotazující soud uvádí, v dosavadní judikatuře Soudního dvora EU zatím neexistují výkladová vodítka výslovně pro tzv. kritická vydání díla, přičemž pochybnosti ohledně výkladu směrnice má soud zejména ohledně existence „tvůrčí svobody“ editora při vytváření obsahu již existujícího textu ve srozumitelné podobě a co nejlépe záměru původního autora, respektování jeho stylu a jazykového projevu, s tím, že k textu připojí kritické poznámky, komentáře a vysvětlivky k případným opravám, záměnám slov nebo doplňkům nezbytným pro srozumitelnost rukopisného textu.

Předběžná otázka směřuje pouze k výkladu kritérií vzniku autorskoprávní ochrany. Pravděpodobně s ohledem na vnitrostátní (rumunskou) právní úpravu neobsahuje žádné zmínky ohledně možnosti ochrany tzv. kritických vydání právem souvisejícím s právem autorským dle čl. 5 směrnice 2006/116/EU o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících. Podle tohoto ustanovení mohou členské státy chránit kritická a vědecká vydání děl, která se stala z hlediska práva autorského volná; maximální doba ochrany takových práv činí 30 let ode dne, kdy bylo takové vydání poprvé oprávněně vydáno.

4. Předběžná otázka ve věci C-580/23 Mio e.a.

Předběžná otázka **C-580/23 Mio e.a.** byla předložena Soudnímu dvoru EU švédským soudem v rámci soudního sporu mezi dvěma společnostmi prodávajícími jídelní

stoly (tj. výtvary z oblasti užitého umění). O jaké konkrétně výtvary jde, lze zjistit z předkládacího usnesení obsahujícího vyobrazení jídelního stolu prodávaného žalobcem.

Zdroj: <https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-580/23>

Předběžná otázka navazuje na předchozí podobné předběžné otázky, konkrétně ve věci Cofemel (džíny) a Brompton Bicycle (jízdní kolo), týkajících se rovněž děl užitého umění a výkladu kritérií, při jejichž naplnění vzniká ochrana práv k duševnímu vlastnictví. Kritérii pro vznik autorskoprávní ochrany se Soudní dvůr EU zabýval také v případech Infopaq (text) a Painer (fotografie) a dále rovněž v případě Levola Hengelo (chuť sýra).

Švédský soud rozhodující o odvolání proti rozhodnutí prvoinstančního soudu (které žalobci, resp. jeho stolu, přiznalo autorskoprávní ochranu) měl zjevně problém posoudit sám, zda v daném případě lze výtvar vyhodnotit jako splňující podmínky autorskoprávní ochrany, a to zejména s ohledem na dosavadní judikaturu Soudního dvora EU v této oblasti. Soudnímu dvoru EU proto předložil čtyři obsáhlé otázky, v nichž se dotazuje, mj., jakým způsobem má být při posuzování toho, zda předmět užitého umění zasluhuje rozsáhlou ochranu autorským právem, zkoumáno, zda takový předmět odráží osobnost autora tím, že vyjadřuje jeho rozhodnutí učiněná na základě jeho tvůrčí svobody, a které faktory musí nebo by měly být zohledněny. Některé z otázek míří také do oblasti ochrany průmyslových vzorů, resp. na to, zda je při posuzování originality důležité, že předmět sestává z prvků, které se vyskytují v obecných (průmyslových) vzorech, že navazuje na dříve známý (průmyslový) vzor nebo na stávající trend v oblasti designu a představuje jeho variantu. ✓

JUDr. Adéla Faladová

Účast Úřadu průmyslového vlastnictví na veletrhu STŘECHY-SOLAR-ŘEMESLO 2024

Ve dnech 15. až 17. února 2024 se Úřad účastnil jubilejního 25. ročníku veletrhu STŘECHY-SOLAR-ŘEMESLO 2024 (dříve Střechy Praha). Letošní dosah veletrhu byl skutečně mimořádně rozsáhlý, neboť ho v průběhu tří dnů navštívilo více než 23 tisíc návštěvníků. Ti měli možnost získat informace od rekordního počtu vystavovatelů. Přes 170 výrobců a dodavatelů z 8 zemí zde prezentovalo aktuální trendy v oblasti střešních materiálů, zelených střech, dřevěných konstrukcí, izolací, střešních oken, okapových systémů, fasád, nářadí a nástrojů, solárních systémů, bateriových úložišť a nabíjecích systémů. Další důležité informace v oboru dřevostaveb, nízkoenergetických a pasivních domů, včetně zdrojů vytápění mohli návštěvníci načerpat na souběžných doprovodných akcích a odborných konferencích. Zájemci mohli prodiskutovat své stavební záměry nejen na stánkách vystavovatelů, ale také v poradenských centrech. Na stánku Úřadu byly k dispozici informační a propagační materiály ve formě letáků nebo brožur pro návštěvníky a ostatní vystavovatele. Zájemci měli také možnost využít informačních služeb a konzultací týkajících se průmyslového vlastnictví včetně služeb Úřadu Evropské

Zdroj: ÚPV

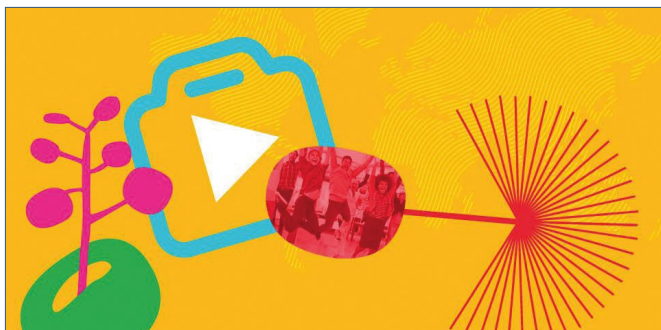

Zdroj: ÚPV

Zdroj: www.inventarena.cz

unie pro duševní vlastnictví – EUIPO a jeho dotačního fondu pro malé a střední podniky – SME Fund pro financování průmyslověprávní ochrany. Většina dotazů byla stručná a přesně zaměřená, nicméně některé z nich byly složitější a podrobnější, takže pracovníci Úřadu poskytli i řadu komplexních konzultací. Témata těchto konzultací se často týkala průmyslového vlastnictví obecně, dále pak rozdílů mezi jednotlivými formami ochrany průmyslových práv nebo možností, jak získat jejich ochranu, poplatků za přihlášky, používání průmyslověprávních databází nebo financování ochrany. Velká část dotazů směřovala k možnostem průmyslověprávní ochrany na evropské úrovni, nejčastějším tématem k EUIPO byly ochranné známky Evropské unie a možnosti finanční podpory. ✓

Světový den duševního vlastnictví

Zdroj: wipo.int

Dne 26. dubna si opět připomeneme Světový den duševního vlastnictví. Heslo letošního ročníku zní: „IP a SDGs (Sustainable Development Goals): Budování naší společné budoucnosti pomocí inovací a kreativity“. Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO) si pro tento den připravila řadu akcí. Stranou nezůstane ani Úřad průmyslového vlastnictví, který pro připomenutí tohoto dne uspořádá ve spolupráci s Ministerstvem kultury a Úžasným divadlem fyziky speciálně připravený program pro žáky a studenty středních a základních škol. ✓

Fond pro MSP na rok 2024

Fond pro malé a střední podniky „Ideas Powered for business“ je grantový program, jehož smyslem je pomoci malým a středním podnikům (MSP) chránit jejich práva duševního vlastnictví.

Fond je iniciativou Evropské komise, kterou provádí Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) ve spolupráci s národními úřady.

Financování prostřednictvím výzvy k podávání návrhů probíhá ve formě poukazů na duševní vlastnictví pro spolufinancování činností v oblasti duševního vlastnictví (služba IP Scan, IP scan Enforcement, ochrana ochranných známek a průmyslových vzorů v rámci EU i mimo ni).

Žádosti se podávají přímo u EUIPO.

Více informací můžete nalézt na <https://www.euipo.europa.eu/cs/discover-ip/sme-fund>. ✓

Posilte své podnikání

Vytvořte si strategii v oblasti duševního vlastnictví, chraňte své ochranné známky, průmyslové vzory, patenty a odrůdy rostlin

Jdeme na to!

Spolufinancováno Evropskou unií EUIPO

Zdroj: euipo.europa.eu

ÚŘAD PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ
105 let 1919–2024

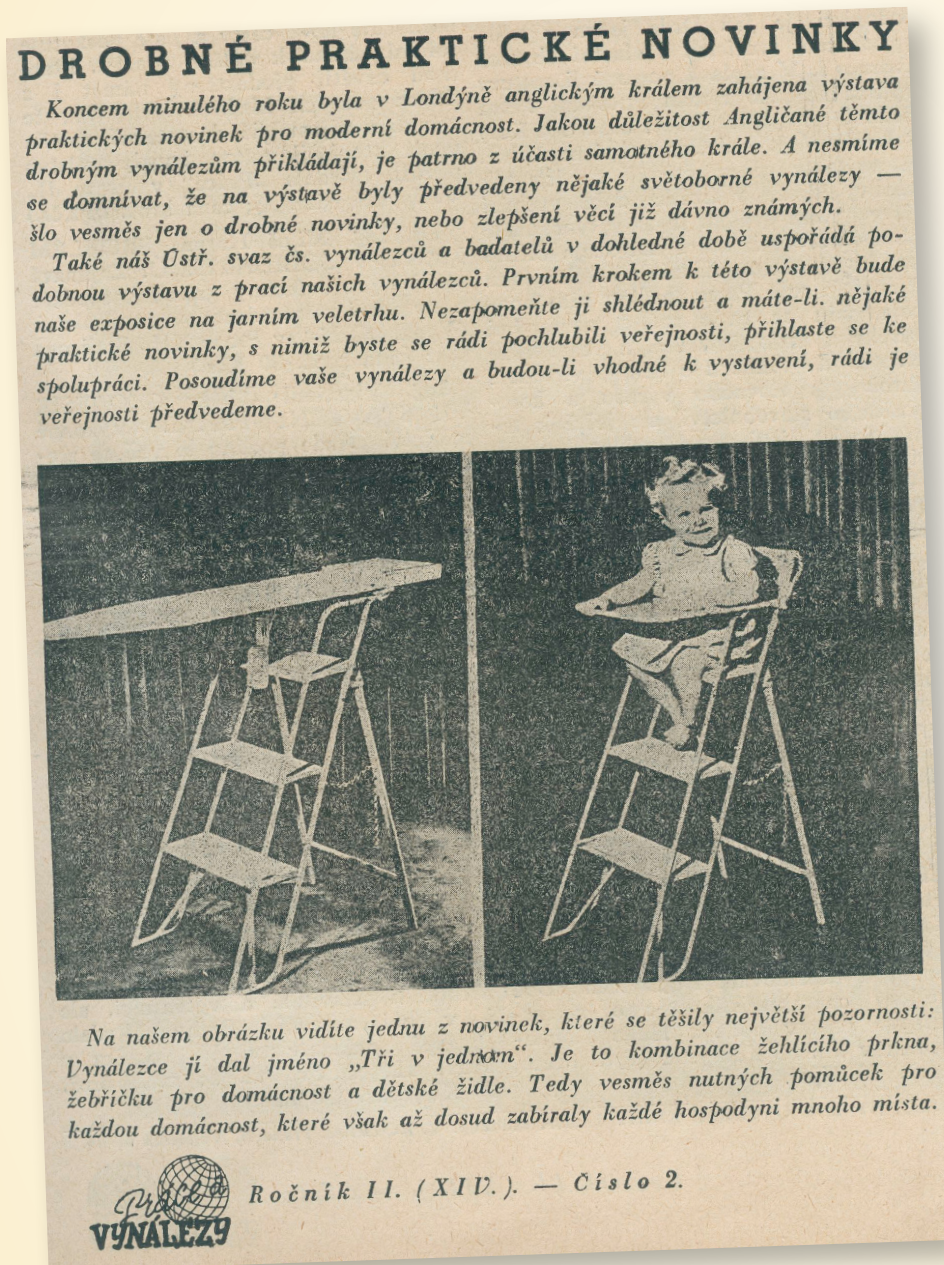
SAVE the DATE
10. září 2024

V roce 2024 uplyne 105 let od vzniku Patentového úřadu v Praze.

Úřad průmyslového vlastnictví si Vás dovoluje pozvat na mezinárodní konferenci „Ochrana průmyslového vlastnictví v Evropě“ a navazující společenský večer v Praze dne 10. září 2024.

Zdroj: ÚPV

Výstava praktických novinek pro domácnost – Londýn 1946

Zdroj: Práce a vynálezy. Měsíčník pro podporu vynalézání a bádání. Roč. II. (XIV), č. 2. 1947. S. 57.

moderní domácnost. A jak je v článku zdůrazněno, na výstavě byly sice vystavovány spíše drobné vynálezy, Angličané jim nicméně přikládali velkou důležitost. Svědčí o tom ostatně přítomnost samotného krále, který výstavu dokonce osobně zahájil. Jedna z novinek, která návštěvníky obzvláště zaujala, dostala od svého vynálezce název „Tři v jednom“. Jednalo se o praktickou kombinaci žehlicího prkna, schůdků pro domácnost a dětské židle. ✓

Prostřednictvím časopisu Duševní vlastnictví své čtenáře informujeme o účasti Úřadu průmyslového vlastnictví na tuzemských i zahraničních výstavách a veletrzích věnovaných vynálezům a inovacím. V loňském roce to ze zahraničních byly především výstavy Intarg (Katovice), Tesla Fest (Novi Sad) nebo IENA (Norimberk). V České republice v současné době existuje pouze jedna významná akce tohoto charakteru, a to Invent Arena, jejíž letošní ročník se v třinecké Werk Areně uskuteční ve dnech 12. a 13. června. Jedná se o mezinárodní výstavu na podporu inovací, která již potřetí představí novinky ze světa vědy i techniky. Tyto výstavy poskytují vynálezům a inovátorům platformu k prezentaci svých výtvorů veřejnosti, průmyslu a investorům. Často jsou klíčovými prvky v technologickém a inovačním rozvoji, umožňují sdílet myšlenky a podněcují kreativitu a spolupráci. Vynálezce a zlepšovatele výstavy však nejsou doménou současnosti, ale konaly se už v minulosti. Svědčí o tom mj. článek v časopise Práce a vynálezy z roku 1947, který informoval o londýnské výstavě praktických novinek pro mo-

Shrnutí odborných článků

ČESKY

Úřad průmyslového vlastnictví v roce 2023

Ve svém článku přináší předseda ÚPV informace o dění ve světě průmyslových práv za rok 2023. Popisuje aktivity Úřadu ve všech oblastech jeho činnosti, přináší údaje o počtech podaných přihlášek a udělených práv v České republice i v zahraničí. Čtenáři se mohou seznámit s aktuálním stavem systému evropského patentu s jednotným účinkem, aktualizace evropské legislativy v oblasti průmyslových vzorů a zeměpisných označení. V textu jsou též popsány vzdělávací, konzultační a osvětové aktivity, které Úřad pořádá za účelem zvyšování povědomí o průmyslovém vlastnictví mezi českou veřejností.

Klíčová slova: Úřad průmyslového vlastnictví, průmyslové vlastnictví, patenty, ochranné známky, užité vzory, průmyslové vzory

NFT jako výzva právu duševního vlastnictví

Nezaměnitelné neboli non-fungible tokeny, zkráceně nazývané NFT, nejen mění pravidla hry na digitálním trhu, ale také vzbuzují velkou pozornost v oblasti práva duševního vlastnictví. Boom NFT, který začal v roce 2021, zejména ve světě umění, již vyvolal řadu sporů. Výchozím bodem tohoto článku je identifikovat, co to NFT ve skutečnosti je. Může být NFT použit k převodu či licencování autorských práv? Jaké výhody přináší NFT v rámci práva na odměnu při opětovném prodeji originálu díla? Postačí nám ochranné známky a patenty registrované v „reálném“ světě i ve světě virtuálním? Jak je možné ochránit virtuální výrobky a služby? Cílem a zároveň přínosem tohoto článku je přiblížit možná rizika v této oblasti, a to provedením analýzy platného práva a analýzy vybraného soudního rozhodnutí souvisejících s autorským právem, ochrannými známkami a problematikou možného porušení těchto práv v případě NFT.

Klíčová slova: NFT, nezaměnitelné tokeny, duševní vlastnictví, autorská práva, ochranné známky

Ochrana zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky v Evropské unii

Článek seznamuje čtenáře s novým nařízením EP a Rady (EU) č. 2023/2411, které bylo přijato na podzim roku 2023, a které zavádí do evropského právního systému nově možnost získat zápisem do rejstříku EU právní ochranu pro zeměpisná označení průmyslových a řemeslných výrobků. Nařízení tak vyplňuje poslední mezeru v evropském systému chráněných označení původu a zeměpisných označení, který doposud umožňoval tento typ ochrany pouze pro zemědělské produkty, potraviny, vína a lihoviny. Přijetím nového nařízení se tento systém stává jednotným a vyčerpávajícím a nahradí tak bez výjimky dosud existující sui generis právní úpravu v členských státech EU.

Klíčová slova: zeměpisné označení, řemeslné a průmyslové výrobky, specifikace, jednotný dokument, EUIPO, kontroly a vymahatelnost, vlastní prohlášení, přechodná ustanovení

ENGLISH (SUMMARY OF ARTICLES)

The Industrial Property Office in 2023

The President of the IPO provides information on developments in the field of industrial rights in 2023. He describes what happened in the Office in all areas of its activities and provides data on the number of applications filed and rights granted in the Czech Republic and abroad. The article brings information on the state of play of the European patent system with unitary effect, updates on European legislation in the field of industrial designs and geographical indications. The article also reports on the educational, consultation and awareness-raising activities organised by the Office in 2023 to raise awareness of industrial property among the Czech public.

Keywords: The Industrial Property Office, industrial law awareness raising, European patent with unitary effect, patents, trademarks, industrial designs, geographical indications

NFT as a challenge to intellectual property law

Non-fungible tokens, abbreviated as NFTs, are not only changing the rules of the game in the digital market, but are also attracting great attention in the field of intellectual property law. The NFT boom that began in 2021, particularly in the art world, has already provoked a number of controversies. The starting point of this article is to identify what the NFT actually is. Can NFT be used to transfer or license copyright? What are the benefits of the NFT in terms of the right to remuneration when the original work is resold? Are trademarks and patents registered in the „real“ world and in the virtual world sufficient? How can virtual products and services be protected? The aim and contribution of this article is to present the possible risks in this area by analysing the current law and selected court decisions related to copyright, trademarks and the issue of possible infringement of these rights in the case of NFT.

Keywords: NFT, non-fungible tokens, intellectual property, copyright, trademarks

Protection of geographical indications for craft and industrial products in the European Union

The article describes the new Regulation (EU) No 2023/2411 of the European Parliament and of the Council, adopted in autumn 2023, which introduces into the European legal system a new possibility to obtain legal protection for geographical indications of industrial and craft products by registering them in the EU register. The Regulation thus fills the last gap in the European system of protected appellations of origin and geographical indications, which allowed this type of protection only for agricultural products, foodstuffs, wines and spirits so far. The adoption of the new Regulation will make this system uniform and comprehensive, replacing, without exception, the existing sui generis legislation in the EU Member States.

Keywords: geographical indications, craft and industrial products, specifications, single document, EUIPO, controls and enforcement, self-declaration, transitional provisions

Pokyny pro autory

Časopis Duševní vlastnictví zveřejňuje články týkající se především průmyslového a jiného duševního vlastnictví.

Za věcný obsah příspěvků odpovídá autor a jeho názory se nemusí ztotožňovat s názory vydavatele. Autor dále odpovídá za to, že příspěvek předaný redakci ani jakákoliv jeho část včetně příloh neporušuje práva třetích osob ani žádné předpisy, zejména autorská práva dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Autorům pro informaci sdělujeme, že Úřad průmyslového vlastnictví poskytl společností Wolters Kluwer, a.s., a C. H. Beck, s.r.o., souhlas k zařazení vybraných článků z časopisu Duševní vlastnictví do systémů ASPI a Beck-online, a to v celém rozsahu nebo ve zkrácené podobě. Předpokladem k zařazení článku do těchto systémů je souhlas autora vyjádřený prostřednictvím e-mailu.

Textové části rukopisu zpracované v českém jazyce s diakritikou zasílejte redakci elektronicky na e-mailovou adresu redakce@upv.gov.cz ve formátech RTF, DOC, DOCX (tj. vytvořené editorem MS WORD). Text neformátujte ani nijak graficky neupravujte, neboť grafická úprava bude provedena jednotně. Nepoužívejte funkci dělení slov – text se při zlomu nakonec rozdělí úplně jinak. Tučné písmo, kurzíva či podtržení v textu budou zachovány. K textu článku přiložte klíčová slova a resumé v češtině (cca 600 znaků). Resumé zahrnuje název článku, jméno autora a výstižnou charakteristiku obsahu článku.

Články by měly splňovat požadavky na odborné publikace, tzn., že by měly být mj. i vhodně strukturovány. Poznámkový aparát k textu (tj. především odkazy na citované zdroje nebo vysvětlení či komentáře) uvádějte pod čarou pomocí funkce Vložit poznámku pod čarou (MS WORD). Každá poznámka začíná velkým písmenem a končí tečkou. Na konec textu uveďte seznam použitých pramenů a literatury (nečíslovaný a v abecedním pořadí). Pro citace a bibliografické záznamy používejte ČSN ISO 690:2011.

Obrazové přílohy, tabulky a grafy nekládejte přímo do textu. Připojte je ke zprávě jako samostatnou přílohu ve formátech JPG (JPEG), PNG nebo PDF s uvedením zdroje. V textu označte

místo, kam zamýšlíte tyto přílohy vložit. Uvádějte u nich zdroje a obsahový popis.

Redakce si vyhrazuje právo na jazykové a technické úpravy textů. Došlé příspěvky, kromě krátkých informací a oznámení, podléhají posouzení, které provádějí členové redakční rady časopisu. Členové redakční rady samostatně posuzují, zda příspěvky spadají do oblasti průmyslového či jiného duševního vlastnictví a splňují základní požadavky kladené na odborný text. Mohou autorovi doporučit provedení jazykových, formálních i obsahových úprav. Na základě vyjádření připomínek a po jejich projednání na redakční radě připraví redakce ze schválených příspěvků příslušné číslo časopisu do tisku. Konečné rozhodnutí o přijetí, či zamítnutí příspěvků činí ve všech případech redakční rada. Po zalomení a přípravě textu do tisku má autor právo na provedení autorské korektury.

Recenzované články

Článek je též možné publikovat jako recenzovaný. Takový článek musí splňovat standardní parametry a náležitosti vědecké práce – musí obsahovat Úvod jako samostatnou část textu, v němž autor vymeze cíl stati, popř. i výzkumné otázky a metody, jimiž stať zpracoval. V textu článku musí řádně citovat z odborné literatury, popř. i judikatury a právních předpisů. Závěr musí tvořit samostatnou část textu, v níž shrne dosažené nové poznatky. Recenzovaný článek povinně podléhá oboustranně (z hlediska recenzentů i autora) anonymnímu recenznímu řízení dvou nezávislých recenzentů. S recenzemi je autor redaktorem následně seznámen a pokud obsahují výzvy recenzenta k nutným úpravám, autor je co nejdříve zapracuje. Jde-li pouze o doporučení recenzenta, autor je zváží. Následně proběhne posouzení obou recenzí i autorem upraveného textu článku, popř. jeho vyjádření k recenzím, členy redakční rady. Na základě vyjádření posuzovatelů je po jednání redakční rady autorovi sděleno, zda je text přijat ke zveřejnění jako článek recenzovaný. Konečné rozhodnutí o přijetí, úpravě či zamítnutí recenzovaného článku činí ve všech případech redakční rada.

Časopis vychází čtvrtletně, 15. den v měsících březen, červen, září a prosinec. Uzávěrka čísla je vždy 1. den předchozího měsíce, tj. 1. února, 1. května, 1. srpna a 1. listopadu. V případě zájmu autora o publikování recenzovaného článku je uzávěrka vždy o dva měsíce dřív. Články uveřejněné v časopise jsou honorovány.

O ÚŘADU PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Úřad průmyslového vlastnictví je ústředním orgánem státní správy České republiky na ochranu průmyslového vlastnictví. Jeho historie sahá až do roku 1919, kdy byl zákonem č. 305/1919 Sb., ze dne 27. května 1919, jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů, zřízen patentní úřad se sídlem v Praze.

Úřad průmyslového vlastnictví plní zejména funkci národního patentového a známkového úřadu. Mezi jeho základní funkce patří:

- rozhodování v rámci správního řízení o poskytování ochrany na vynálezy, užitné a průmyslové vzory, ochranné známky, zeměpisná označení a označení původu výrobků a vedení příslušných rejstříků o těchto předmětech průmyslových práv
- vykonávání činnosti podle předpisů o patentových zástupcích
- zpřístupňování informací o světové patentové literatuře
- zabezpečení plnění závazků z mezinárodních smluv z oblasti průmyslového vlastnictví, jichž je Česká republika členem
- aktivní spolupráce s jinými orgány státní správy při prosazování průmyslových práv
- spolupráce s mezinárodními organizacemi a národními úřady jednotlivých států na poli průmyslového vlastnictví.

